

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

MEDIAN VIIDAKOSSA

Mediakasvatus osana päiväkodin arkea

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö
Opinnäytetyö
Kevät 2012
Heidi Ahlroth
Johanna Sarkanen

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

AHLROTH, HEIDI & SARKANEN, JOHANNA:
Median viidakossa. Mediakasvatus osana päiväkodin arkea

Sosionomi (AMK) Sosiaalipedagoginen lapsi ja – nuorisotyö

Opinnäytetyö, 46 sivua, 8 liitesivua

Kevät 2012

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyömme aiheena on mediakasvatus varhaiskasvatuksessa. Mediakasvatus aiheena on ajankohtainen, sillä mediaa on kaikkialla ja se on läsnä lasten päivittäisessä arjessa. Varhaiskasvatuksessa ei välttämättä toteuteta riittävästi tavoitteellista mediakasvatusta nykyajan tarpeita vastaavalla tavalla. Mediakasvatuksen tehtävä on opettaa lapsille arjessa tarvittavia mediataitoja, jotta lapset oppivat käyttämään mediaa ja suhtautumaan siihen kriittisesti.

Toteutimme toiminnallisen opinnäytetyön, joka koostui toiminnallisista tuokioista ja niiden pohjalta kootusta tuotoksesta toimeksiantajalle. Suunnittelimme ja toteutimme toiminnallisia mediakasvatustuokioita Kärpäsän päiväkodin esikouluryhmässä. Tuokioiden aikana seikkailimme lasten kanssa Median viidakossa. Näiden tuokioiden pohjalta kokosimme päiväkotiin Median viidakossa kansion tukemaan mediakasvatuksellista työskentelyä.

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli korostaa mediakasvatuksen merkitystä ja edistää sen näkyvyyttä osana varhaiskasvatusta. Tavoitteena oli antaa lapsille valmiuksia mediataitojen oppimiseen ja tutustuttaa heidät eri medioihin toiminnallisia, osallistavia ja luovia menetelmiä käyttäen. Lisäksi tavoitteenamme oli tukea mediakasvatuksellista työskentelyä Kärpäsän päiväkodissa ja saada työntekijät kiinnostumaan mediakasvatuksen tuomista mahdollisuuksista. Tavoitteisiin pyrimme toiminnallisten tuokioiden ja tuokioiden pohjalta kokoamamme kansion avulla. Toteuttamiemme tuokioiden aikana esikouluryhmän lapset pääsivät tutustumaan monipuolisesti eri medioihin ja kehittämään mediataitojaan. Opinnäytetyömme tuki mediakasvatuksellista työskentelyä Kärpäsän päiväkodissa. Päiväkodin työntekijät saivat tietoa mediakasvatuksesta ja ideoita sen toteuttamiseen.

Asiasanat: mediakasvatus, varhaiskasvatus, mediakasvattaja, mediataidot, mediakulttuuri, sosiaalipedagogiikka, kansalaiskasvatus

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

AHLROTH, HEIDI & SARKANEN, JOHANNA:

In the media jungle. Media education part of the day in day care center.

Bachelor's Thesis in Social Services. Option in social pedagogy for work with children and young people.

Bachelor's thesis, 46 pages, 8 pages of appendices

Spring 2012

ABSTRACT

The subject of our functional thesis is media education part of early childhood education. Media education is a very current subject, because it is everywhere and it is part of children's everyday life. Media education should be goal-directed and part of day care center's weekday. The goal of media education is to teach necessary media skills for the children. Media skills help children to handle and use media.

We carried out the functional thesis, which consist of functional sessions and a binder for the client. We planned and carried out eight functional media education sessions in pre-school group of Kärpänen day care center. The name of the functional sessions name is "in Media jungle", where we adventured with children. We compiled all our functional sessions in the form of a binder. The binder gives employees support and ideas on how to carry out media education.

The purpose was to emphasize the importance of media education and to make it more visible in early childhood education. Our target was to teach media skills for the children and give a chance to get familiar with different media. Our objective was to also support media educational work in Kärpänen day care centre and to have the employees interested in media education. We aspired to achieve the objectives by functional sessions and a binder. We use functional, participatory and creative methods for supporting our work. During the functional sessions the children got chance to familiar with different media and develop their media skills. Employees got information on media education and ideas on how to carry out media education with children.

Key words: media education, early childhood education, media educator, media skills, media culture, social pedagogy, civic- education

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	2
2.1	Tausta ja tarve	2
2.2	Tarkoitus ja tavoite	3
2.3	Kohderyhmä ja hyödynsaajat	4
2.4	Aikaisemmat tutkimukset aiheesta	4
3	LAPSI MEDIAN VIIDAKOSSA	6
3.1	Lapsi kasvaa, kehittyy ja oppii mediakulttuurissa	6
3.2	Median vaikutus lapsiin	7
4	MEDIAKASVATUS VARHAISKASVATUKSESSA	10
4.1	Kasvattajien merkitys	11
4.2	Lapsen kehityksen huomioiminen	12
4.3	Lasten luontaiset tavat oppia ja toimia	13
4.4	Kasvatuskumppanuuden merkitys mediakasvatuksessa	14
4.5	Mediataitoja tarvitaan	14
5	SOSIAALIPEDAGOGIIKKA MEDIAKASVATUKSESSA	16
5.1	Kansalaisuusnäkökulma	17
5.2	Sosiokulttuurinen innostaminen	18
6	MEDIAN VIIDAKOSSA-TOIMINTATUOKIOT	20
6.1	Suunnittelu	20
6.2	Käytetyt työmenetelmät ja työtavat	22
6.3	Median viidakossa toteutus	23
6.4	Median viidakossa kansio	27
7	ARVIOINTI	29
7.1	Palaute lapsilta	29
7.2	Palaute henkilökunnalta	30
7.3	Toteutuksen arviointi	32
7.4	Kansion arviointi	35
7.5	Luotettavuus ja eettisyys	36
8	POHDINTA	37
	LÄHTEET	41

1 JOHDANTO

Lapset ovat kosketuksissa mediaan jo elämänsä ensimmäisistä päivistä lähtien ja viettävät koko elämänsä median parissa (Pentikäinen, Ruhala & Niinistö 2007, 6; Mediakasvatus esi- ja alkuopetuksessa 2009, 8). Medialla on suuri vaikutus lasten arkeen, kehitykseen ja sosiaalisiin suhteisiin. Media välittyy leikkeihin ja puheisiin. Media rakentaa lapsille kuvaa todellisuudesta, se tarjoaa informaatiota sekä muokkaa käsityksiä, arvoja ja asenteita. (Niinistö, Ruhala, Henriksson & Pentikäinen 2006, 16.)

Mediakasvatus on aiheena hyvin ajankohtainen, sillä elämme mediavaltaisessa yhteiskunnassa ja media on osa aivan pientenkin lasten arkea. Tämän vuoksi mediakasvatusta tulisi toteuttaa jo varhaiskasvatuksessa, jotta opitaan kansalaisena tarvittavia mediataitoja. Media synnyttää lapsissa myös erilaisia tunteita, joita kasvattajat eivät välttämättä huomioi riittävästi. Mediakasvatuksen kautta lasten onkin mahdollista käsitellä mediaa, sen herättämiä tunteita ja saada positiivisia kokemuksia median käytöstä. Mediakasvatus tukee lasten tasapainoista kasvua ja kehitystä ja tämän kautta hyvinvointia. Kasvattajan rooli mediakasvatustehtävässä on keskeinen.

Idea opinnäytetyöhön käynnistyi viime keväänä, kun olimme kuuntelemassa ”Mediasta ei tule tehdä mörköä, mutta siitä pitää keskustella -tutkimus kasvattajan tarvitsemista mediakasvatustaidoista” -opinnäytetyön julkaisuseminaaria. Havahduimme, että aihetta on käsitelty vähän koulutuksemme aikana eikä meillä ole aiheesta paljoakaan tietoa. Innostuimme aiheesta ja päätimme ryhtyä tutkimaan, mitä mediakasvatus pitää sisällään. Aihe kiinnosti myös sen ajankohtaisuuden vuoksi.

Opinnäytetyön tekeminen mediakasvatuksesta on hyödyllistä, sillä se antaa uutta ja mediavaltaisessa yhteiskunnassa tarvittavaa tietoa ja taitoa niin meille tulevana sosiaalialan ammattilaisina kuin myös muille kasvatusalan ammattilaisille. Toteutimme toiminnallisena opinnäytetyönä mediakasvatusta päiväkodissa ja kokosimme päiväkotiin kansion, jota henkilökunta voi hyödyntää mediakasvatusta toteuttaessa. Lähtökohtanamme oli korostaa mediakasvatuksen merkitystä osana varhaiskasvatusta ja tuoda sitä näkyvämmäksi osaksi päiväkodin toimintaa.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Tausta ja tarve

Toimintamme perusideana oli toteuttaa mediakasvatusta järjestämällä toiminnallisia tuokioita Mannerheimin lastensuojeluliiton Lahden yhdistys ry:n Kärpäsen päiväkodin esikouluryhmälle. Tuokioiden ideana oli toteuttaa mediakasvatusta lapsiryhmässä toiminnallisilla, osallistavilla ja luovilla menetelmillä. Toteuttamiemme tuokioiden pohjalta halusimme koota päiväkotiin kansion, jota päiväkodin työntekijät voivat jatkossa hyödyntää mediakasvatuksen toteutuksessa. Päiväkodin henkilökunta ilmaisi tarvitsevansa enemmän tietoa mediakasvatuksesta ja sen toteuttamisesta. Kansion tarkoituksena onkin toimia päiväkodissa työntekijöiden työn tukena antamalla tietoa mediakasvatuksesta sekä konkreettisia välineitä mediakasvatuksen toteuttamiseen. Kasvattajalla tulee olla tietoa mediakasvatuksesta sekä hänen tulee ymmärtää median vaikutus lapsen elämään, jotta voidaan opettaa turvalliseen, kriittiseen, monipuoliseen ja kokemukselliseen median käyttöön (Pentikäinen ym. 2007, 18).

Varhaiskasvatuksessa mediakasvatusta ei välttämättä mielletä tärkeäksi, sillä median ei ajatella koskettavan päiväkotikäisiä lapsia. Lasten mediabarometri 2010 tutkimuksesta saatujen tulosten pohjalta Walamies (2011, 54) esittää, että median käyttö alkaa jo vauvana kirjojen ja television parissa sekä musiikkia kuuntelemalla. Myös elektroniset pelit, Internet ja kännykän käyttö kuuluivat joidenkin alle 1-vuotiaiden elämään vanhempien kautta. Lasten kasvaessa mediankäyttö lisääntyy ja monipuolistuu eikä mediaa käytetä enää aikuisten seurassa, vaan pikemminkin kavereiden ja sisarusten kanssa. (Suoninen 2011, 40–41.) Korhonen (2010, 22) huomauttaa, että mediakasvatusta tulisi ryhtyä toteuttamaan siitä lähtien, kun lapset ovat ensikosketuksessa mediavälineisiin.

Käsityksemme mukaan varhaiskasvatuksessa ei käsitellä tarpeeksi monipuolisesti ja tavoitteellisesti mediakasvatusta. Päiväkodeissa mediakasvatusta näkyy enimmäkseen satujen, leikkien ja kuvien muodossa, mutta muu media esimerkiksi elektroniset mediavälineet ja niiden vaikutus varhaiskasvatusta -ikäisten lasten elämään tulisi myös huomioida (Pentikäinen ym. 2007, 17–18). Kärpäsen päiväkodissa mediakasvatusta on toteutettu lähinnä satuja lukemalla, lehtiä tutkimalla,

valokuvaamalla sekä lasten leikkejä havainnoimalla. Toteuttamiemme tuokioiden aikana lapset pääsivätkin tutustumaan monipuolisesti eri medioihin ja käsittelemään niitä.

2.2 Tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuoda esille mediakasvatuksen merkitystä jo osana varhaiskasvatusta ja lasten arkea. Tarkoituksena oli luoda hyvät edellytykset lasten mediataitojen kehittymiselle ja näin edistää lasten vastuullista ja turvallista toimintaa median parissa. Tarkoituksenamme oli mediakasvatuksen avulla tukea lasten tasapainoista kasvua ja kehitystä ja tämän kautta hyvinvointia. Mediakasvatuksen avulla edistetään lapsen hyvinvointia ja osallisuuden tunnetta (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 10).

Tavoitteenamme oli mediakasvatuksellisen työskentelyn tukeminen Kärpäsän päiväkodin arjessa tuomalla mediakasvatusta näkyvämmäksi osaksi päiväkodin toimintaa. Tavoitteenamme oli toimintatuokioiden ja niiden pohjalta syntyneen kansion kautta antaa päiväkodin henkilökunnalle tietoa mediakasvatuksesta sekä ideoita tai valmiin mallin, kuinka mediakasvatusta voidaan tavoitteellisesti toteuttaa päiväkodissa. Pyrkimyksenä oli saada päiväkodin työntekijät kiinnostumaan, motivoitumaan ja innostumaan mediakasvatuksen tuomista mahdollisuuksista. Tavoitteenamme oli myös antaa lapsille valmiuksia mediataitojen oppimiseen sekä tutustuttaa heidät eri medioihin toiminnallisia, osallistavia ja luovia menetelmiä käyttäen. Tavoitteet pyrimme saavuttamaan toteuttamiemme toimintatuokioiden ja niiden pohjalta kokoamamme kansion avulla.

Pyrkimyksenämme oli opinnäytetyön toiminnassa ottaa huomioon lasten luontainen tapa oppia ja toimia. Sen vuoksi toiminnassa korostui leikki, itseilmaisuus, luovuus, elämyksellisyys sekä yhdessä tekeminen, tutkiminen ja toimiminen. Lapselle luontaiset toimintatavat mahdollistavat heille mielekkään ja aktiivisen osallistumisen toimintaan.

2.3 Kohderyhmä ja hyödynsaajat

Toiminnallisen opinnäytetyömme hyödynsaajana toimi Mannerheimin lastensuojeluliiton Lahden yhdistys ry:n ylläpitämä Kärpäsen päiväkoti. Päiväkoti sijaitsee Kärpäsen mäellä lähellä Lahden keskustaa ja tarjoaa päivähoidtoa sekä esiopetusta 1–6-vuotiaille lapsille. Päiväkoti on yksityinen ja toimii tarjoamalla ostopalveluja Lahden kaupungille. (Lahden kaupunki 2012.) Yhteyshenkilönä toimi päiväkodin johtaja. Opinnäytetyön toiminnallinen osuus toteutettiin Kärpäsen päiväkodin esikouluryhmässä marraskuussa 2011. Lapsia ryhmässä oli yhteensä kolmetoista.

2.4 Aikaisemmat tutkimukset aiheesta

Tarkasteltaessa aikaisempia mediakasvatukseen liittyviä tutkimuksia havaittiin, että varhaiskasvatuksen kentällä aihetta on käsitelty melko vähän. Lahden ammattikorkeakoulussa on tehty mediakasvatukseen liittyen yksi opinnäytetyö vuonna 2011 ”Mediasta ei tule tehdä mörköä, mutta siitä pitää keskustella – tutkimus kasvattajan tarvitsemista mediakasvatustaidoista”. Tutkimuksessa ilmeni, että kasvattajat ovat huolissaan lasten mediaan käyttämästä ajasta ja ettei varhaiskasvatuksen ammattilaisilla ole tarpeeksi taitoja käsitellä aihetta pienten lasten kanssa. Tutkimuksesta tuli esiin, että kasvattajan tulee olla kiinnostunut mediasta ja hänellä tulee olla tietoa mediakasvatuksesta, jotta se mahdollistuu päiväkodin arjessa. (Määttä & Stenhammar 2011, 42.)

Mediakasvatus aiheena on alkanut kiinnostaa tutkimuksen tekijöitä vasta viime vuosina. Mediakasvatukseen liittyvät opinnäytetyöt ovat pääosin viime vuosina julkaistuja, joten aiheesta löytyi uutta tutkimustietoa. Varhaiskasvatuksen kentällä aihetta on kuitenkin käsitelty vähän. Tutkimuksia aiheesta mediakasvatus varhaiskasvatuksessa on valmistunut muun muassa Metropolia ammattikorkeakoulusta vuonna 2008 ”Mediakasvatus päiväkodeissa – lastentarhanopettajien omia näkemyksiä ja kokemuksia” (Savolainen 2008), Kymenlaakson ammattikorkeakoulusta ”Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa” (Kantonen 2009) sekä Laurea -ammattikorkeakoulusta ”Lapset median käyttäjinä” (Jalonen & Suomela 2010).

Uusin aiheeseen liittyvä opinnäytetyö on valmistunut Laurea -ammattikorkeakoulusta ”Mediakasvatus puheeksi päivähoidossa” (Kettunen &

Laakkonen 2012). Kettunen ja Laakkonen (2012) pyrkivät selvittämään kyselyn avulla mediakasvatuksen toteutumista päiväkodissa sekä ottivat selvää asenteista mediaa ja mediakasvatusta kohtaan.

Aiheesta löytyi myös pro gradu tutkielma "Kyllä siinä perässä täytyy vaan pysyä- päiväkodinjohtajien näkemyksiä mediakasvatuksesta ja sen toteutumisesta varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa" (Pääjärvi 2009).

Opetusministeriö käynnisti vuonna 2006 osana Lapset ja media -hanketta Mediamuffinssi-hankkeen. Mediamuffinssi-hanke suunnattiin alle 8-vuotiaille lapsille. Hankkeen tarkoituksena oli antaa varhaiskasvatuksen ammattilaisille ja lasten vanhemmille tarvittavaa tietoa mediakasvatuksesta, jotta pystytään tarjoamaan lapsille eväitä turvalliseen median käyttöön sekä lisäämään taitoja käyttää ja hallita mediaa. (Opetusministeriön verkkolehti 2006.)

Vuonna 2011 Mediakasvatusseura julkaisi Lasten mediabarometri 2010 tutkimuksen 0–8-vuotiaiden lasten mediakasvatuksesta Suomessa. Tutkimuksessa selvitettiin pienten lasten mediankäyttöä havainnoimalla ja haastatteleamalla lapsia sekä heidän vanhempiaan. Tutkimuksessa käytettiin myös vanhemmille suunnattuja kyselylomakkeita. Mediabarometristä oli hyötyä opinnäytetyöprosessissamme, sillä tulokset olivat uusia ja painottuivat alle kouluikäisiin lapsiin. Tämän tutkimuksen (2011, 68–70) tulosten perusteella ilmeni, että mediakasvatuksen toteuttaminen tulisi aloittaa jo varhaiskasvatuksessa, sillä lapset ovat kosketuksissa mediaan jo vauvaiästä lähtien.

3 LAPSI MEDIAN VIIDAKOSSA

Lapset syntyvät mediavaltaiseen yhteiskuntaan, jossa erilaiset mediavälineet ja mediasisällöt ovat suuressa roolissa lasten jokapäiväisessä elämässä (Pentikäinen ym. 2007, 17). Media käsittää erilaiset mediavälineet ja mediasisällöt. Mediavälineillä voidaan välittää ja vastaanottaa erilaisia mediasisältöjä. Mediavälineitä ovat muun muassa televisio, kamera, lehdet, tietokone ja kännykkä. Mediasisältöjä ovat esimerkiksi kuvat, tekstit, mainokset, äänet, televisio-ohjelmat ja pelit.

Mediaa ei tule nähdä kielteisenä, vaan se voi olla elämyksien, tunteiden ja kokemusten mahdollistaja sekä tiedon ja taidon lähde, jonka parissa voidaan viettää aikaa yhdessä (Mustonen 2002, 65). Median välityksellä lasten on mahdollista kasvaa, kehittyä sekä oppia elämässä tarvittavia ja hyödyllisiä taitoja.

3.1 Lapsi kasvaa, kehittyy ja oppii mediakulttuurissa

Yhteiskunnassa media on esillä kaikkialla ja osa kulttuuria. Tämän vuoksi puhtaankin mediakulttuurista. Mediakulttuurilla voidaan ymmärtää aikaa, jossa elämme ja johon medialla on suuri vaikutus (Niinistö ym. 2006, 8). Mediakulttuuri vaikuttaa yksilöihin huomaamatta, olemalla läsnä arjessa ja puheissa lähes jatkuvasti. Samalla se vaikuttaa ihmisten käyttäytymiseen, identiteetin kehitykseen, opettaa ja kasvattaa meitä. (Suoranta 2003, 47; Pentikäinen ym. 2007, 17.)

Median kautta lapsille välittyy informaatioita ja toimintamalleja. Lisäksi se muokkaa käsityksiä, arvoja ja asenteita. (Kupiainen 2002, 72; Niinistö ym. 2006, 16.) Media välittämät viestit heijastuvat lasten toimintaan, ilmenevät heidän leikeissään, puheissa ja vuorovaikutuksessa. Lapset omalla toiminnallaan myös rakentavat mediakulttuuria. (Sintonen 2002, 111; Niinistö ym. 2006, 16.) Mediakasvatuksen yhtenä päämääränä onkin opettaa lapsille tietoja ja taitoja, jotka auttavat heitä elämään mediakulttuurissa (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2010, 2). Media luo lapsille kanavan, jonka kautta heillä on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa ympäristöönsä koskeviin asioihin ja lasten omaan mediakulttuuriin.

3.2 Median vaikutus lapsiin

Niinistön ym. (2006, 16) mukaan media vaikuttaa lapsiin, heidän kehitykseensä, tunteisiin, toimintoihin ja sosiaalisiin suhteisiin sekä maailmankuvan rakentumiseen. Mediasta puhuttaessa nostetaan usein esille median väkivaltainen sisältö ja muut haitalliset vaikutukset. Haitallisten mediasisältöjen vaikutuksista lasten käyttäytymiseen on keskusteltu paljon, sillä lapset ottavat esimerkkiä näkemästään mallioppimisen kautta. Mediakasvatuksen avulla opitaan tarvittavia mediataitoja, jolloin kehittyy myös kyky tulkita median välittämiä sisältöjä, mikä auttaa suojaamaan näiltä median haitallisilta vaikutuksilta. (Kupiainen & Sintonen 2009, 118–119.)

Media välittää väkivallan lisäksi myös seksuaalista kuvaa. Näitä asioita lapset eivät vielä ymmärrä tai osaa käsitellä. Näin lasten maailmankuva saattaa vääristyä, sillä he muodostavat kuvaa maailmasta nähdyn perusteella ja rikastuttavat sitä mielikuvituksella. (Mustonen 2002, 61–62.) Jos lapset näkevät haitallista sisältöä mediassa, tulee heille selventää nähty asia ja sen todenperäisyys. Näin lapset oppivat yhteiskunnassa hyväksytyt käyttäytymisnormit sekä erottamaan tarun ja toden toisistaan. Vaikka alle 7-vuotiaalle lapselle on jo kehittynyt kyky ymmärtää myös itse faktan ja fiktion ero, hänen kognitiivinen kehityksensä ei kuitenkaan riitä ymmärtämään nähdyn todenperäisyyttä itse tilanteessa (Korhonen 2010, 27). Aikuisen tulee olla läsnä ja käsitellä lasten kanssa median synnyttämiä ajatuksia ja tunteita. Nämä luovat lapselle turvallisuuden tunnetta sekä lieventävät median aiheuttamia pelkotiiloja ja hämmennystä.

Media voi vaikuttaa joko suorasti tai epäsuorasti lapsiin. Suorassa vaikutuksessa mediassa nähty haitallinen sisältö, esimerkiksi väkivalta voi heijastua yksilön käyttäytymiseen aiheuttamalla pelon tunteita tai aggressiivisuutta. Epäsuorassa vaikutuksessa yksilön jo opitut arvot, asenteet ja käyttäytymisnormit vaikuttavat siihen, kuinka yksilö tulkitsee ja ymmärtää median haitallisia sisältöjä. (Kupiainen & Sintonen 2009, 118–121.) Media saattaa välittää lapsille aggressiivisia käyttäytymismalleja jos ympäristö on väkivaltamyönteinen tai lapset käytökseltään ennestään aggressiivisia. Aggressiivisen käyttäytymisen ilmenemiseen tarvitaan yksilön, ympäristön sekä mediasisältöjen yhteisvaikutus. (Mustonen 2002, 60.)

Varsinkin poikien keskuudessa median välittämä väkivalta ilmenee usein leikeissä. Aggressiiviset leikit eivät kuitenkaan ole haitaksi, sillä niiden kautta lapset voivat oppia hallitsemaan ja kontrolloimaan omaa toimintaa. Aikuisen tehtävänä on toimia havainnoijana ja varmistaa ettei leikissä satuteta toisia. (Mustonen 2002, 60.)

Suorannan (2003, 73) mukaan media saattaa vähentää ihmisten välistä vuorovaikutusta. Median käytön ei tulisi ottaa liian suurta roolia lapsen elämässä. Liiallinen käyttö vähentää ihmisten sosiaalista kanssakäymistä, vaikuttaa heikentävästi sosiaalisten taitojen kehittymiseen ja passivoi lasta. Tällöin ei jää tarpeeksi aikaa muulle tekemiselle, kuten liikkumiselle. Mediakasvatuksen tarkoituksena onkin mahdollistaa tilanteita, joissa lapset toimivat vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja tarjota mahdollisuuksia monipuoliseen toimintaan, kuten leikkiin ja liikkumiseen. Mustonen (2002, 62) näkee mediakasvatuksen mahdollisuutena vaikuttaa lasten sosiaaliseen kehitykseen.

Kaikilta median haitallisilta vaikutuksilta ja lapsille sopimattomalta sisällöltä ei lapsia pystytä suojaamaan (Peura, Veikkolainen, Kankkonen & Suutarla 2012, 16). Aikuinen voi kuitenkin omalla toiminnallaan pyrkiä vähentämään median haitallisia vaikutuksia rajoittamalla ja valvomalla lapsen median käyttöä sekä tukemalla ja keskustelemalla koetuista asioista (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 17; Peura ym. 2012, 16). Walamiehen tekemissä 0–8-vuotiaiden haastatteluisissa (2011, 53) lapset toivat esiin erilaisia tapoja suojata itseään näiltä median haitallisilta vaikutuksilta. Näitä tapoja olivat silmien peittäminen, medialaitteen sulkeminen, aikuisen pyytäminen luo sekä tilanteesta poistuminen (Walamies 2011, 53).

Media tarjoaa lapsille elämyksiä ja kokemuksia sekä rikastuttaa tunnemaailmaa. Mediassa esiintyviin hahmoihin samaistumalla lasten on mahdollista käsitellä myös vaikeita asioita. (Mustonen 2002, 62–63.) Lasten mediabarometri 2010 tutkimuksessa Walamiehen (2011, 51–52, 55) tekemien lasten havainnointien ja haastatteluiden pohjalta ilmenee, että media opettaa lapsille asioita, tuottaa iloa ja hyvää mieltä, mutta myös pelkoa ja jännitystä. Seuraamalla ja tarkastelemalla esimerkiksi lastenohjelmia lapset oppivat tapoja toimia, tunnistamaan erilaisia tunteita sekä heidän sanavarastonsa karttuu (Walamies 2011, 51–52). Walamies

(2011, 51) havaitsi, että median tuottama ilo näkyy alle 3-vuotiailla pääasiassa liikkumisena esimerkiksi musiikin tahdissa ja 4–5-vuotiailla taas leikeissä sekä puheissa. Samaisessa tutkimuksessa lasten haastatteluista ilmeni, että uutiset, lastenohjelmat, elektroniset pelit ja lapsille suunnatut elokuvat aiheuttivat lapsissa pelkoa ja jännitystä. Tällaisia tunteita aiheuttaa usein hahmot tai tapahtumat, joita aikuinen ei välttämättä osaa ymmärtää lapsille pelottavaksi mediasisällöksi. (Walamies 2011, 55.)

4 MEDIKASVATUS VARHAISKASVATUKSESSA

Mediakasvatus on aiheena hyvin ajankohtainen, sillä media kuuluu ja näkyy yhä nuorempien lasten arjessa sekä vaikuttaa lasten elämään. Tämän vuoksi mediakasvatusta tulisi toteuttaa osana varhaiskasvatusta. Mediakasvatus antaa lapsille valmiuksia kehittyä mediataitoja omaaviksi kansalaisiksi ja sen avulla opitaan elämään mediakulttuurissa (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 11).

Mediakasvatus on laajasti ymmärrettävissä oleva käsite, jolle ei löydy tarkkaa määritelmää (Nyyssölä 2008, 15). Sen voidaan nähdä olevan tavoitteellista ja kasvatuksellista toimintaa, jonka tehtävänä on kehittää lasten mediataitoja. Opetut mediataidot auttavat toimimaan vastuullisesti ja turvallisesti median parissa sekä suhtautumaan mediaan kriittisesti. Mediakasvatus pyrkii vaikuttamaan yksilön taitoihin käsitellä, ymmärtää ja käyttää mediaa sekä auttaa yksilöä muodostamaan suhteensa mediaan. (Kerhokeskus 2009, 17.)

Mediakasvatuksen toteutuksessa lapset toimivat vuorovaikutuksessa eri medioiden ja kasvattajan kanssa. Näin taidot tarkastella, tulkita ja käyttää mediaa kehittyvät ja lasten on mahdollista kertoa aikuiselle median synnyttämistä kokemuksista, ajatuksista ja tunteista. (Kylmänen 2010, 9–10; Niinistö ym. 2006, 9.)

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11). Varhaiskasvatuksen mediakasvatuksessa tulee huomioida lasten ikä, kehitys ja yksilölliset tarpeet. Päiväkodissa lapset saavat mahdollisuuden tutustua mediaan, sen sisältöihin ja välineisiin sekä käsitellä siihen liittyviä tunteita turvallisessa ja tukea antavassa ympäristössä. (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 11–14.) Medioita käsiteltäessä lapset oppivat tunnistamaan tarpeensa niiden käyttöön, erottamaan faktan ja fiktion toisistaan sekä tiedostamaan mediat, jotka vaikuttavat heidän elämäänsä (Kylmänen 2010, 10). Varhaiskasvatuksen mediakasvatuksessa huomio kiinnitetään elämykselliseen, kokemukselliseen ja leikilliseen oppimiseen sekä lasten luontaiseen tapaan oppia ja toimia. Näin lapset saavat mahdollisuuksia ilmaista itseään, olla aktiivisia toimijoita ja tuntea osallisuutta. (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 10–14.)

Unesco (von Feilitzen & Bucht 2001, 71) julkaisi vuonna 2001 lapsia ja mediaa käsittelevän raportin. Raportissa esitetään seitsemän erilaista näkemystä mediakasvatuksesta:

- Mediakasvatusta toteuttaessa tulee käsitellä monipuolisesti erilaisia mediavälineitä ja -sisältöjä.
- Mediakasvatuksen myötä ihminen oppii ymmärtämään ja tulkitsemaan mediaa ja sen toimintaa yhteiskunnassa. Mediakasvatuksen kautta opitaan tulkitsemaan median välittämiä viestejä ja arvoja.
- Mediakasvatuksen avulla ihmiset oppivat, kuinka analysoida ja kriittisesti suhtautua median välittämiin viesteihin.
- Mediakasvatus ei ole ainoastaan median vastaanottamista, vaan myös median tuottamista.
- Yksilön tulee saada mahdollisuus tuoda julki mielipiteitään ja näin vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin sekä median kautta myös välittää ja saada tietoa.
- Mediakasvatuksen tulee sisältyä osaksi päiväkodin, esikoulu ja koulun opetus- suunnitelmaa sekä sen tulee kuulua osaksi elinikäistä oppimista.
- Mediakasvatus antaa kansalaisena tarvittavia taitoja, joilla on voimaannuttava merkitys yksilön elämässä. (von Feilitzen & Bucht 2001, 71.)

Unescon julkaisema raportti tuo selkeästi ja tiivistetysti esiin, mitä kaikkea mediakasvatus pitää sisällään ja mitä tavoitteita sille on asetettu. Raportti antaa myös perusteluja, miksi mediakasvatuksen toteuttaminen on tärkeää.

4.1 Kasvattajien merkitys

Mediakasvatusta toteuttaessa kasvattajien merkitys on suuri. Nykypäivän lapset ovat eläneet median ympäröiminä syntymästään lähtien. Media ei ole lapsille vieras asia, mutta kasvattajille saattaa olla. Tämän vuoksi käsite mediakasvatus voi aiheuttaa hämmennystä ja epävarmuutta. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2010, 2–3.) Kasvattajat voivat kokea, etteivät hallitse mediavälineiden käyttöä, ettei heillä ole tarpeeksi tietoa mediakasvatuksesta tai eivät tiedä, kuinka sitä voi toteuttaa käytännössä. Kuka tahansa aikuinen lasten elämässä voi kuitenkin toimia mediakasvattajana (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2010, 2). Lapset saattavat olla parempia ja taitavampia median käyttäjiä kuin kasvattajat. Lapsilta kuitenkin

puuttuu kyky tarkastella ja tulkita mediaa kriittisesti ja tähän lapset tarvitsevat kasvattajan apua. (Mustonen 2002, 55.)

Kasvattajien tehtävänä on asettaa rajoja lasten median käytölle, mahdollistaa vaihtoehtoinen toiminta ja tarjota lapsille suunnattuja mediasisältöjä (Mustonen 2002, 65). Kasvattajan onkin oltava tietoinen ja kiinnostunut lapsen mediankäytöstä sekä noudatettava ikäraja suosituksia (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 17). Median parissa tulisi toimia hyvänä esimerkkinä. Lapsi tarvitsee turvallisen aikuisen apua ja tukea käsitelläkseen ympärillään olevaa mediaa ja sen jakamaa informaatiota (Kylmänen 2010, 9).

Kasvattajan tulee ymmärtää mediakasvatuksen merkitys lapsen kehitykselle (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 14). Kasvattajan tulee myös rohkeasti ottaa vastaan uusia haasteita, olla utelias ja kiinnostunut mediasta sekä lasten mediakulttuurista. Kasvattajalla tulee olla halu oppia uutta ja myös kehittää omia mediataitojaan. (Kotilainen 2002, 37.) Lisäksi Kotilainen (2002, 37) painottaa, että lapsille tulee tarjota tilaisuuksia aktiiviseen toimintaan median parissa hyödyntämällä erilaisia mediavälineitä ja -sisältöjä. Lasten kanssa yhdessä tuotetun mediaesityksen, lapsihavainnoinnin ja keskustelun kautta mediakasvattaja saa ideoita ja tietoa vallitsevasta mediakulttuurista ja lasten kiinnostuksen kohteista. Näin kasvattaja voi mediakasvatusta toteuttaessaan käsitellä lapsia kiinnostavia aiheita.

Media tarjoaa mahdollisuuksia uuden oppimiselle sekä ihmettelyn ja keskustelun aiheita. Kasvattajan tulee olla kiinnostunut ja läsnä lapsen mediankäytössä sekä tarjota lapsille mahdollisuuksia käyttää mediaa monipuolisesti.

4.2 Lapsen kehityksen huomioiminen

Lapsille tulee ikätason ja kehityksen mukaisesti tarjota sopivia mediasisältöjä, jotka puhuttelevat, auttavat samaistumaan, antavat roolimalleja ja opettavat hallitsemaan tunteita (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 13).

Alle kolme -vuotiaat eläytyvät satujen hahmoihin ja niiden tunteisiin. Tarinoiden kautta lapset oppivat tunnetaitoja ja tarinat kehittävät lasten mielikuvitusta. Tässä iässä lapsille tulee tarjota sopivassa määrin elämyksiä ja kokemuksia. Alle kolme

-vuotiasta on pyrittävä suojaamaan liian voimakkailta mediaesityksiltä, sillä ne saattavat herättää liian voimakkaita ja ahdistavia tunteita. Alle kolme -vuotias ei vielä erota faktaa ja fiktiota toisistaan ja näin ollen pitää todellisina mediassa nähtyjä ja kuultuja asioita. Keskittymiskyky on tämän ikäisellä vielä lyhyt, joten lapsille tulee luoda mahdollisuuksia itseilmaisuun, liikkumiseen ja leikkimiseen. Alle 3-vuotias nauttii musiikista, kuvakirjoista, loruista ja teatteriesityksistä. (Niinistö ym. 2006, 16–17.)

3–6-vuotiaat lapset käyttävät paljon omaa mielikuvitustaan ja pitävät tarinoista. Tässä iässä lapsella kehittyy kyky jäsentää mediasisältöjä sekä kyky ymmärtää asian ja esineen pysyvyys sekä säilyvyys. Tämän vuoksi lapsi alkaa tässä iässä erottamaan faktan ja fiktion toisistaan. 5 -vuotias lapsi kykenee jo tulkitsemaan mediaa omien kokemusten ja mielikuvien kautta eikä media aiheuta enää niin voimakkaita tunteita. Lapsilla kehittyy myös kyky hahmottaa mediassa käytettäviä tyypillisiä piirteitä, kuten tarinan juonta ja erilaisia tehokeinoja. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2010, 5.)

4.3 Lasten luontaiset tavat oppia ja toimia

Mediakasvatusta suunniteltaessa ja toteuttaessa on otettava huomioon lasten luontaiset tavat oppia ja toimia. Näitä lapsille luontaisia tapoja ovat leikki, liikkuminen, itseilmaisu, tutkiminen ja toimiminen, jotka mahdollistavat oppimisen mielekkäällä tavalla, aktiivisen osallistumisen, ja onnistumisen kokemukset. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 20.)

Leikki mahdollistaa lapselle mielekkään tavan kokemukselliseen ja elämykselliseen oppimiseen. Sen avulla lapsella on mahdollisuus toiminnan ja tekemisen kautta tuntea osallisuutta omassa yhteisössään. (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 10.) Lapsen on mahdollista opetella erilaisia taitoja ja käsitellä itselle merkityksellisiä asioita leikkiessä (Eklund & Janhunen 2005, 85). Leikin lomassa lapset harjoittelevat huomaamattaan medioiden käyttöä. Leikki kuuluu olennaisena osana varhaiskasvatuksen mediakasvatuksen toteuttamiseen.

Lapsi nauttii, kun saa mahdollisuuden ilmaista itseään, käyttää omia taitojaan sekä tehdä ja toimia yhdessä muiden kanssa. Musiikki, draama, kuvallinen ilmaisu,

kädentaitojen harjoittaminen ja tarinallisuus antavat lapsille kokemuksia, elämyksiä, innoittavat toimimaan ja luovat iloa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 23–25.)

4.4 Kasvatuskumppanuuden merkitys mediakasvatuksessa

Mediakasvatuksen tulee olla päiväkodin ja kodin yhteinen kasvatustehtävä. Lasten päivähoitolaki (36/1973, 2a §) määrittelee päiväkodin työntekijöiden tehtäväksi tukea lasten vanhempia tässä kasvatustehtävässä ja näin yhdessä edistää lasten tasapainoista kasvua ja kehitystä. Päiväkodissa lapset pääsevät mediakasvatuksen avulla harjoittelemaan erilaisia mediataitoja. Vanhempien tehtävä on taas enemmänkin seurata ja olla läsnä lasten mediankäytössä. Kodin mediankäyttö tulee esille päiväkodin arjessa lasten puheiden, leikkien, tietojen ja taitojen välityksellä. (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 28.) Tämän vuoksi päiväkodin henkilökunnan tulee keskustella vanhempien kanssa mediasta sekä jakaa heille tietoa ja tapoja käsitellä mediaa lasten kanssa (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 17).

Mediakasvatusseura ry:n toteuttamassa Lasten mediabarometri 2010 tutkimuksessa ilmenee, että lapset ovat kosketuksissa jo vauvaikäisinä mediaan vanhempien välityksellä. Tämän vuoksi pientenkin lasten vanhemmille tulisi jakaa tietoa mediakasvatuksesta ja lasten mediakulttuurista sekä korostaa vanhempien roolia mediakasvattajina. Tutkimuksessa myös korostetaan vanhempien ja päiväkodin välisen yhteistyön merkitystä mediakasvatuksen toteuttamisessa. (Kotilainen 2011, 70.)

4.5 Mediataitoja tarvitaan

Median haitallisilta vaikutuksilta suojautumiseen, vallitsevan kulttuurin omaksumiseen ja median käyttämiseen yksilö tarvitsee mediataitoja, jotka kehittyvät mediakasvatuksen avulla. Mediataidot opettavat kriittisyyttä mediaa kohtaan, erottamaan toden ja tarun toisistaan sekä asettamaan rajat ja tarpeet median käytölle (Kupiainen & Sintonen 2009, 12–13). Mediataitojen harjoittelun tuloksena lapselle kehittyy kyky käyttää mediaa turvallisesti, hän pystyy hallitsemaan omaa mediankäyttöään ja oppii tuottamaan itse mediaa (Mediakasvatus varhaiskasvatuk-

sessä 2008, 17). Kupiainen ym. (2009, 95) uskoo mediakasvatuksen ja sen kautta kehittyvien taitojen vahvistavan yksilöä.

Mediataitoja opeteltaessa tulee lapselle luoda mahdollisuuksia median tuotantoon ja vastaanottoon sekä itseilmaisuun. Mediaa voidaan lähteä tuottamaan tekemällä omia mediaesityksiä, esimerkiksi oma lehti tai elokuva, jolloin korostuu myös ilmaisullinen näkökulma. Median vastaanotossa perehdytään median käyttöön ja tarkasteluun, jolloin voidaan pitää esimerkiksi päiväkirjaa omasta median käytöstä. Päiväkirjan pohjalta voidaan yhdessä keskustella siitä, mitä medioita lapset käyttävät ja miksi. (Kotilainen 2002, 36.)

Opitut mediataidot luovat pohjaa medialukutaidon kehittymiselle. Medialukutaito mahdollistuu lukutaidon kehittyessä. Tällöin pystytään muun muassa vastaanottamaan erilaisia mediatekstejä, toimimaan vuorovaikutuksessa ja vaikuttamaan median välityksellä sekä tuottamaan itse mediasisältöjä. Medialukutaito on osa elinikäistä oppimisprosessia. (Kupiainen & Sintonen 2009, 15.)

5 SOSIAALIPEDAGOGIIKKA MEDIAKASVATUKSESSA

Kurki ja Nivala (2006, 12) näkevät sosiaalipedagogiikalla olevan kaksi ulottuvuutta. Ensinnäkin se on kansalaisuuskasvatusta, jonka avulla yksilöstä kasvaa yhteiskunnan täysivaltainen jäsen. Toiseksi se on syrjäytyneiden ja huonosaisten tukemista kasvatuksella. (Kurki & Nivala 2006, 12.) Tässä opinnäytetyössä keskitytään kansalaisuusnäkökulmaan. Hämäläisen (1999, 60) mukaan sosiaalipedagogiikka mahdollistaa yksilön kasvun ja kehityksen yhteiskunnan jäseneksi.

Sosiaalipedagogiikan tavoitteena on auttaa yksilöitä integroitumaan eli liittymään yhteiskuntaan kasvatuksen, sosiaalisten suhteiden ja tukemisen kautta. Näin yksilön tunne kuulumisesta johonkin vahvistuu ja yksilö voimaantuu. (Ranne, Sankari, Rouhiainen- Valo & Ruusunen 2005, 17.) Sosiaalipedagogiikassa korostuu arkilähtöisyys, elämyksellisyys, toiminnallisuus, sosiaalisuus, osallisuus, dialogisuus ja yhteisöllisyys (Ranne ym. 2005, 16). Näiden toteutumisessa hyödynnetään luovia, osallistavia ja toiminnallisia menetelmiä kuten draamaa, kirjallisuutta, kerrontaa ja musiikkia. Menetelmät auttavat ja tukevat omien kokemusten, tunteiden ja ajatuksien esiin tuomisessa sekä kehittävät ja vahvistavat yksilöä. (Ranne ym. 2005, 54.)

Arkilähtöisyys on huomioitava myös mediakasvatuksessa. Ranteen ym. (2005, 16) mukaan mediakasvattajan onkin ymmärrettävä yksilön arkea ja hänen elämänsä sekä oltava kiinnostunut ja tietoinen yksilön arkeen liittyvistä asioista. Kasvattajan tulee olla tietoinen yhteiskunnassa vallitsevasta kulttuurista ja sen vaikutuksista yksilön tunne- ja kokemusmaailmaan, jolloin on helpompaa tukea yksilön kasvua yhteiskunnan jäseneksi (Hämäläinen 1999, 69).

Tämän opinnäytetyön toiminnallisissa tuokioissa käytetään työskentelyn tukena sosiaalipedagogisia työmenetelmiä. Tuokioilla painottuu toiminnallisuuden, yhteisöllisyyden, luovuuden, osallisuuden sekä itseilmaisun näkökulmat. Sosiaalipedagogiikassa kasvattaja mahdollistaa yksilön osallistumisen ja yhdessä toimimisen, jolloin yksilö voi tuntea osallisuutta yhteisössä. Nämä tukevat yksilön itsetuntemuksen ja identiteetin kehittymistä. (Hämäläinen 1999, 70.) Osallisuuden tunteen syntyä edistää osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Näin lapsi pääsee vaikuttamaan ja tuntee itsensä arvokkaaksi. Luovan toiminnan ja itseilmaisun kautta lapsi pääsee toteuttamaan itseään, saa onnistumisen kokemuksia ja elämyksiä, mikä tukee ja vahvistaa lapsen itsetuntoa. Toiminnallisuus on lapsille luontaista ja se mahdollistaa myös yhdessä tekemisen ja kokemisen, jonka kautta lasten sosiaaliset taidot kehittyvät ja yhteisöllisyyden tunne vahvistuu.

5.1 Kansalaisuusnäkökulma

Tässä opinnäytetyössä nähdään mediakasvatuksen olevan osa kansalaisuuskasvatusta. Kansalaisuuskasvatus on tavoitteellista ja tietoista toimintaa, joka pyrkii kasvattamaan yksilöistä toimintakykyisiä yhteiskunnan jäseniä. Jotta yksilöstä kasvaa toimintakykyinen yhteiskunnan jäsen, tarvitaan kasvatukseen erilaisia yhteiskunnan instituutioita kuten päiväkotia ja koulua. (Kurki & Nivala 2006, 58.) Suutarisen (2006, 101) mukaan kansalaisuuskasvatuksen tehtävä on vaikuttaa yksilöiden arvoihin ja asenteisiin sekä kannustaa yhteiskunnalliseen toimintaan.

Jo lapsuudessa alkavan ja koko elämän jatkuvan sosialisatioprosessin kautta yksilö kasvaa yhteiskunnan jäseneksi. Yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi kasvaminen tapahtuu omaksumalla yhteiskunnan sääntöjä, normeja, arvoja, asenteita ja toimintatapoja. Kansalaisuuskasvatus auttaa yksilöä kasvamaan aktiiviseksi ja toimimaan yhteiskunnan hyväksymällä tavalla. (Kurki & Nivala 2006, 53–54.) Madsen (2001, 21) huomauttaa, että tämän päivän sosialisatioprosessi vaatii kuitenkin paljon muutakin kuin näiden yllä mainittujen sääntöjen, normien ja arvojen omaksumista. Madsen (2001, 21) korostaakin, että yksilön tulee itse aktiivisesti osallistua ja toimia yhteiskunnassa ja vasta tällä on merkitystä yksilön kansalaiseksi kasvamisessa. Mediakasvatuksen avulla tuetaan yksilön kasvua ja kehitystä yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi.

Sosiaalipedagogiikan näkökulmasta kansalaisuuskasvatus on yhteisön jäsenten välillä vallitsevaa tasavertaisuutta, avoimuutta, välittämistä, ainutlaatuisuutta ja jokaisen ihmisen kunnioittamista, joiden kautta yhteisöllisyyden tunne syntyy. Ihmiselle kehitty kasvatuksen avulla kansalaiselta vaadittavia ja yhteiskunnassa hyvinä pidettäviä ominaisuuksia. (Kurki & Nivala 2006, 27–28.)

Kansalaisuuskasvatus pyrkii kasvattamaan yksilöistä aktiivisia kansalaisia. Aktiivinen kansalainen tarvitsee yhteiskunnassa toimiessaan erilaista tietoa ja taitoa, joista yksi on mediakasvatuksen myötä kehittyvien mediataitojen oppiminen. Mediavaltaisessa yhteiskunnassa tarvitaankin mediataitoja, jotta osataan suhtautua kriittisesti mediaa kohtaan sekä tarkkailla omaa mediaympäristöä aktiivisena kansalaisena (Kotilainen 2002, 34). Kehittyäkseen aktiiviseksi kansalaiseksi tarvitaan tietoa ja kykyä ymmärtää yhteiskunnan toimintaa, rakennetta ja kulttuuria. Näiden lisäksi tulee saada mahdollisuus itse tehdä ja toimia, jotta yksilö kykenee itsenäiseen toimintaan kansalaisena. (Kurki & Nivala 2006, 84.) Mediataitojen avulla kehitty kyky käyttää ja vastaanottaa mediaa, mikä mahdollistaa monet kansalaisen vaikuttamismahdollisuudet (Kylmänen 2010, 9).

Varhaiskasvatuksessa korostuvat tasa-arvo, osallisuus, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, jotka ovat eväitä kansalaiseksi kasvamisessa (Kurki & Nivala 2006, 173). Kurki ja Nivala (2006, 168) lisäävät, että kansalaiseksi kehittymiseen vaikuttaa lisäksi yksilön persoona, aikaisemmat elämäkokemukset ja arjen kasvatus. Mediakasvatuksessa yksilö oppii kansalaisena tarvittavia taitoja, saa mahdollisuuden ilmaista itseä, tuoda esiin omia ajatuksia, kokemuksia ja tunteita. Madsen (2001, 21) painottaa, että nyky-yhteiskunnassa kansalaisen tulee omata tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotta voi olla osallisena sosiaalisessa ja kulttuurisessa toiminnassa.

5.2 Sosiokulttuurinen innostaminen

Sosiokulttuurisen innostamisen tiedeperusta löytyy sosiaalipedagogiikasta. Innostaminen rakentuu pedagogisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta, joiden kautta yksilö rakentaa kuvaa todellisuudesta. Pedagogisesta näkökulmasta toiminnassa pyritään opettamaan uutta, kehittämään kriittistä ajattelua ja muuttamaan yksilöiden asenteita. Lisäksi opetetaan ottamaan vastuuta omasta toiminnasta sekä herkistymään asioiden äärelle. Sosiaalinen ulottuvuus vahvistaa yksilöiden välisiä suhteita, tähtää omaehtoiseen osallistumiseen ja yhteiskuntaan integroitumiseen. Kulttuurisen näkökulman tavoitteena taas on itseilmaisun ja luovuuden kehittäminen. (Kurki 2000, 42, 44–47.)

Innostamisen tarkoitus on saada ihmiset herkistymään ja toteuttamaan itseään. Lisäksi tarkoituksena on saada ihmiset toimimaan itsenäisesti, aloitteellisesti, aktiivisesti ja vastuullisesti. Tavoitteena innostamiselle on herättää tietoisuutta ympäröivästä yhteiskunnasta, jolloin ymmärretään oman toiminnan vaikutus yhteisöön ja yhteiskuntaan. Luovien, yhteistoiminnallisten ja osallistavien menetelmien avulla pyritään lisäämään ja kehittämään yksilöiden välistä vuorovaikutusta ryhmään kuulumisen tunteen vahvistamiseksi. (Kurki 2000, 19–24.)

Tässä opinnäytetyössä löytyy sosiokulttuurisen innostamisen ulottuvuuksia. Sosiaalisen ulottuvuuden näkökulmasta yksilöt pääsivät toimimaan vuorovaikutuksessa keskenään, mikä tuki yhteisöllisyyttä ja kehittivät lasten vuorovaikutustaitoja. Kulttuurisen näkökulman mukaisesti lapset pääsivät toiminnassa käyttämään omaa luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään. Pedagogisesta näkökulmasta taas lapset saivat tutustua ja oppia uusia asioita mediasta.

6 MEDIAN VIIDAKOSSA-TOIMINTATUOKIOT

6.1 Suunnittelu

Opinnäytetyöprosessi käynnistyi helmikuussa 2011 aiheen valinnalla. Lähetimme sähköpostia useaan Lahtelaiseen päiväkotiin kartoittaaksemme yhteistyöhön halukkaita. Iloksemme huomasi, että useat päiväkodit ilmaisivat kiinnostuksensa aihetta kohtaan. Päädymme yhteistyöhön Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lahden yhdistys ry:n ylläpitämän yksityisen Kärpäsen päiväkodin kanssa, sillä heidän aito kiinnostuksensa aihetta kohtaan välittyi jo ensimmäisestä yhteydenotosta. Sovimme yhteiskumppanimme kanssa, että olemme yhteydessä heihin heinäkuussa 2011 kesälomien jälkeen.

Opinnäytetyöprosessi käynnistyi varsinaisesti syyskuussa 2011 toiminnan suunnittelulla. Syyskuun alussa pidimme palaverin päiväkodin johtajan ja kahden muun työntekijän kanssa. Palaverissa kerroimme aihevalinnasta ja alustavista suunnitelmista sekä sovimme kohderyhmän ja toteutusajankohdan marraskuuksi 2011. Tämän jälkeen olimme sähköpostitse yhteydessä päiväkodin johtajaan.

Lokakuussa 2011 kävimme tutustumassa esikouluryhmän tiloihin, jolloin kerroimme tarkemmin suunnitelmista, saimme tietoa lapsiryhmästä ja esikouluryhmän toiminnasta. Tämä helpotti meneillään olevaa suunnittelutyötä. Samalla sovittiin tuokioiden alkamispäivä sekä ajankohdat. Ajankohdiksi valikoitui maanantai ja keskiviikko, jotka myöhemmin vaihtuivat tiistai- ja torstaiksi, sillä nämä päivät sopivat paremmin päiväkodin viikkorytmiin sekä aikatauluihimme.

Toimintaa suunniteltaessa tuli huomioida kohderyhmä, hyödynsaajat ja lähtötilanne. Kohderyhmästä tuli ottaa huomioon ryhmäkoko sekä lasten ikä- ja kehitystaso. Halusimme suunnitella toimintaa, joka on helposti toteutettavissa päiväkodin arjessa ja tuokioiden sisällöstä sellaista, jota työntekijät voivat myöhemmin hyödyntää työssään. Kärpäsen päiväkodissa mediakasvatusta on käsitelty lasten kanssa, mutta käsityksemme mukaan ei riittävän monipuolisesti ja tavoitteellisesti. Tämän vuoksi halusimmekin suunnitella toiminnasta monipuolista. Suunnittelun aikana tutkimme lähdekirjallisuutta, perehdyimme mediakasvatus -aiheisiin teoksiin ja luimme aikaisempia tutkimuksia aiheesta.

Laadimme suunnitteluvaiheessa toiminnan tueksi SWOT eli nelikenttäanalyysin (LIITE 6) lähtötilanteen kartoittamiseksi. Analyysiin kirjjasimme opinnäytetyön aikana esiin nousseita vahvuuksiamme ja heikkouksiamme sekä mahdollisuuksia ja uhkia, jotka saattavat vaikuttaa opinnäytetyöprosessiin. Näin vahvuuksista, heikkouksista, uhkista ja mahdollisuuksista tuli näkyviä ja niitä oli mahdollista helpommin arvioida ja kehittää. Koemme SWOT-analyysistä olleen hyötyä, sillä se auttoi meitä ennakoimaan ja varautumaan työskentelyn aikana esiin nousseisiin muutoksiin sekä toimi arvioinnin tukena.

Lähtökohtana suunnittelulle oli löytää toimintatuokioille punainen lanka, joka kantaisi läpi toteutuksen. Toiminnan nimeksi muodostui lopulta Median viidakossa, sillä se kuvasti hyvin median kyllästävä yhteiskuntaa ja siinä elämistä. Maailma on täynnä mediaa ja lapset kulkevat kuin median viidakossa median ympäröimänä. Mediakasvatuksen tarkoituksena onkin antaa lapsille eväitä, joiden avulla selviytyy turvallisesti tässä median viidakossa.

Kaikki toimintatuokiot rakentuivat tämän Median viidakko -teeman ympärille. Viidakko-teema helpotti suunnittelua herättämällä mielikuvituksemme ja loi tuokioista yhtenäiset. Halusimme suunnitella toimintaa, jossa lapset pääsevät itse tekemään, tutkimaan ja toimimaan median parissa esimerkiksi luomalla omia mediaesityksiä.

Suunnitelmaraporttia työstimme syyskuun alusta lokakuun alkuun. Suunnitelmaseminaarin jälkeen olimme yhteydessä Mannerheimin lastensuojeluliiton Lahden yhdistys ry:n toiminnanjohtajaan ja sovimme tapaamisen opinnäytetyön tutkimuslupaan liittyen. Toiminnanjohtaja luki suunnitelman ja myönsi tutkimuslupan. Hän esitti samalla toivomuksen, että hyödyntäisimme Mannerheimin lastensuojeluliiton valmiita materiaaleja opinnäytetyössämme. Käytimmekin materiaaleja hyödyksi soveltamalla ja saaden niistä ideoita toimintatuokioihin.

Ennen tuokioiden toteutusta teimme tiedotteet tulevasta toiminnasta päiväkodin henkilökunnalle (LIITE 1) ja lasten vanhemmille (LIITE 2). Lähetimme tiedotteet päiväkodin johtajalle, joka toimitti ne eteenpäin henkilökunnalle ja lasten vanhemmille. Vanhemmille suunnatussa tiedotteessa kysyimme lasten valokuvauslupaa ja lupaa hyödyntää kuvia päiväkodissa. Lisäksi kysyimme lupaa kuvata lasten

tuotoksia ja hyödyntää niitä opinnäytetyössä. Saimmekin valokuvausluvan kaikilta vanhemmilta, joka mahdollisti tuokioiden dokumentoinnin.

6.2 Käytetyt työmenetelmät ja työtavat

Toimintatuokioiden aikana käytimme toiminnallisia, luovia ja osallistavia menetelmiä, joista kuvataide, kirjallisuus, tarinallisuus, valokuvaus, musiikki, äänet, sadutus, draama ja pienryhmätyöskentely korostuivat tuokioiden aikana. Lapset pääsivät käyttämään luovuuttaan, mielikuvitustaan, tekemään, tutkimaan ja toimimaan yhdessä sekä ilmaisemaan itseään. Nyssölä (2008, 15) esittää myös, että mediakasvatuksen avulla lapsi pääsee aktiivisesti osallistumaan ja käyttämään luovuuttaan muun muassa tuottamalla mediaa itse. Itse tekemällä, tutkimalla ja toimimalla median parissa tuotetaan lapsille elämyksiä ja kokemuksia sekä edistään osallisuuden tunteen syntymistä. Toiminnan ja tekemisen kautta lapset saavat arvokkaita tietoja ja taitoja mediasta ja sen käytöstä. Varhaiskasvatuksessa itse tekeminen ja kokeminen auttavat ymmärtämään mediaa (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 14).

Toiminnassa otettiin huomioon lasten luontainen tapa oppia ja toimia. Painotimme leikin ja yhteistoiminnan merkitystä läpi toteutuksen. Leikin, ihmettelyn ja tutkimisen kautta lapsilla on mahdollisuus kehittää taitojaan median parissa. Lapselle luontaisten tapojen kautta hyvinvointi ja luottamus itseen lisääntyvät sekä lapsi voi tuoda esiin omia ajatuksia ja mielenkiinnon kohteita (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 20).

Median viidakkossa toimintatuokioiden aikana toimimme innostajina ja mahdollistimme toiminnan kautta tilanteita, joissa lapset saivat mahdollisuuden itse tehdä ja toimia. Kasvattajien tehtävänä onkin kannustaa ja innostaa lapsia tutkimaan sekä luomaan mahdollisuuksia uusien kokemusten omaksumiseen ja uuden oppimiseen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 25).

Käytimme apuna tuokioiden toteutuksessa draamallista työmenetelmää. Media aihetta lähestyttiin lasten kanssa Papukaija käsinukkeja käyttäen. Käsinuket olivat keskeisessä roolissa tuokioilla ja herättivät lasten mielikuvituksen. Näin mahdollistui lapsille mielekäs, lapsilähtöinen ja elämyksellinen työskentelytapa. Kä-

sinukke työskentely sopi hyvin lasten kanssa työskentelyn tueksi, loi toiminnasta mielenkiintoista ja näin motivoi toimimaan median parissa. Käsinuket seikkailivat Median viidakossa koko toiminnan ajan. Papukaijat olivat luonteeltaan helposti lähestyttäviä, toimivat samaistumisen kohteina ja innoittajina. Käsinuket pitivät yllä lasten mielenkiintoa ja lisäsivät aktiivisuutta.

6.3 Median viidakossa toteutus

Toteutimme mediakasvatus varhaiskasvatuksessa aiheisen opinnäytetyön toiminnallisen osuuden Kärpäsen päiväkodin esikouluryhmässä marraskuussa 2011. Tuokioita oli yhteensä kahdeksan ja ne kestivät noin puolitoista tuntia kerrallaan. Tuokiot toteutimme esikouluopetuksen yhteydessä aamupäivän aikana. Toimintatuokioiden aikana seikkailimme yhdessä lasten kanssa Median viidakossa toteutuksen mediakasvatusta.

Lapset pääsivät Median viidakossa toimintatuokioiden aikana tutustumaan monipuolisesti eri medioihin ja kehittämään mediataitoja erilaisten harjoitusten avulla. Viidakko teema ja käsinukketyöskentely kannattelivat toimintaa koko toteutuksen ajan. Pyrimme toiminnan toteutuksessa Pentikäisen ym. (2007, 22) esittämään näkemykseen, jossa kasvattajan tehtävänä on järjestää elämyksiä ja sosiaalisia tilanteita mahdollistavia toiminnallisia tuokioita. Tuokioiden aikana tarkastelimme myös mediaa kriittisesti muun muassa keskustelemalla lasten kanssa mainonnasta ja sen vaikutuksista. Lisäksi käsitelimme median herättämiä tunteita ja harjoittelimme tunteiden ilmentämistä. Tunteiden käsitteleminen opettaa lapsia tunnistamaan ja hallitsemaan median synnyttämiä tunteita sekä ymmärtämään omaa suhdetta mediaan (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 18).

Toimintatuokioiden aikana päiväkodin työntekijöillä oli mahdollisuus seurata toimintaamme ja näin saada konkreettisia välineitä, esimerkkejä ja ideoita mediakasvatuksen toteuttamiseen päiväkotiryhmässä.

Jokainen toimintatuokion nimettiin käsiteltävän median mukaan, jotka valikoituivat lasten omien kiinnostuksen kohteiden ja toiveiden pohjalta.

Toimintatuokioiden nimiksi valikoitui:

1. Matka median viidakossa alkaa
2. Ihmeellinen kännykkä
3. Kuvat heräävät henkiin
4. Kameraa käyttämään
5. Maailmassa monta on ihmeellistä ääntä
6. Tarinan kerrontaa medially maustettuna
7. Mainoksia ja uutisia tekemään
8. Matka median viidakossa päättyy

Jokainen toimintatuokio eteni saman toimintarunon mukaan. Näin toiminta oli rutiininomaista ja lapsille ennakoitavaa, mikä loi myös turvallisuuden tunnetta. Jokaisen toimintatuokion tarkoituksena oli matkata Median viidakkoon, jossa lapset pääsivät tutustumaan eri medioihin käsinukkien kanssa sekä käsittelemään eri mediavälineitä ja -sisältöjä monipuolisten harjoitusten avulla.

Toimintatuokioiden runko eteni seuraavanlaisesti:

- aloitusleikki
- matka median viidakkoon
 - käsinukketyöskentely
 - harjoitukset
- palaute lapsilta
- mediapehmolelun vierailu
- yhteinen lopetuspiiri

Toimintatuokio alkoi aina aloitusleikillä, joka toimi lämmittelyleikkinä. Tuomiston (2005, 63) mukaan lämmittelyn tarkoituksena on virittäytyä tulevaa toimintaa varten, auttaa rohkaisemaan, lisätä keskittymiskykyä, luovuutta, turvallisuuden tunnetta ja heittäytymiskykyä.

Kuva 1. Papukaijat

Aloitusleikin jälkeen matkattiin Median viidakoon sulkemalla silmät viidakkomusiikin soidessa taustalla. Viidakossa oltiin perillä, kun Papukaija käsinuket saapuivat paikalle (Kuva 1). Tämä auttoi lapsia ennakoimaan, keskittymään ja lisäsi tunnelmaa. Käsinuket antoivat lapsille mediaan liittyviä tehtäviä tai pulmia ratkaistavaksi, sillä media oli viidakosta saapuneille Papukaijoille uusi asia. Lapset pääsivät auttamaan papukaijoja pulmien ja ongelmien selvittämisessä. Näin lapsille elämyksellisellä tavalla virittäydettiin toimintatuokion aiheeseen sekä käsiteltiin sitä yhdessä käsinukkien ja lasten kanssa.

Käsinukketyöskentelyn jälkeen lapset harjoittelivat mediataitoja erilaisten harjoitusten avulla. Median viidakossa käsiteltäviksi medioiksi valikoituivat kuvat, äänet, tarinat, kirjat, lehdet, sarjakuvat, televisio, tietokone, pelit, kännykkä, kamera, mainokset ja uutiset. Näihin lapset pääsivät tutustumaan käyttämällä ja käsittelemällä näitä eri medioita, tuottamalla mediaesityksiä ja keskustelemalla medioista sekä niiden herättämistä ajatuksista ja tunteista. Näin lapset oppivat tunnistamaan omaan arkeen kuuluvat mediat (Sintonen 2002, 113). Lasten mediabarometri 2010 tutkimuksesta selviää, että televisio, kirjat, lehdet, elektroniset pelit ja Internet ovat 5–6-vuotiaiden lasten suosituimmat mediat (Suoninen 2011, 42). Median monipuolinen käsittely mahdollisti mediataitojen kehittymisen. Osa harjoituksista toteutettiin pienryhmissä, joihin jakauduttiin erilaisten ryhmiin jako leikkien avulla. Pienryhmätyöskentely mahdollisti yhteistoiminnan, jokaisen lapsen osallistumisen ja huomioimisen yksilöllisesti.

Keräsimme jokaisen toimintatuokion lopuksi palautetta lapsilta toimintatuokioiden aikana heränneistä tunteista, ajatuksista ja mielipiteistä tunnekuvien ja väittämien avulla. Jokaiselle tuokiolle olimme etukäteen laatineet viisi erilaista väittämää, joista halusimme saada palautetta lapsilta. Lapsilta saatu palaute auttoi kehittämään, suunnittelemaan ja arvioimaan toimintaa.

Kuva 2. mediapehmolelu

Koko toteutuksen ajan Median viidakossa seikkaili myös mediapehmolelu (Kuva 2). Mediapehmolelu lähti tutkimusmatkalle jokaisen lapsen kotiin muutamaksi päiväksi, mukanaan vihko ja ohjeistus vanhemmille. Lapset saivat yhdessä vanhempien kanssa kirjoittaa vihkoon kertomuksen mediapehmolelun vierailusta, mitä kaikkea mediaan liittyvää pehmolelu oli nähnyt ja kokenut vierailun aikana. Mediapehmolelu tuli tuokioille käymään ennen matkan jatkumista seuraavan lapsen kotiin. Tällöin vihosta luettiin kertomus pehmolelun viimeisimmästä tutkimusmatkasta.

Mediapehmolelun tarkoituksena oli ottaa selvää, mitä media on ja mitä medioita lapset kohtaavat päivän aikana. Mediapehmolelun ideana oli osallistaa vanhempia toiminnassamme ja auttaa lapsia huomaamaan ympärillä olevat mediat. Mediapehmolelun tarkoituksena oli tukea kasvatuskumppanuutta ja korostaa siinä vanhempien ja päiväkodin yhteistä mediakasvatustehtävää. Mediapehmolelun avulla heräteltiin vanhemmat myös huomaamaan median merkitys lasten elämään ja toimimaan median parissa yhdessä lapsen kanssa.

Jokainen Median viidakossa tuokio päättyi yhteiseen lopetuspiiriin, jolloin matkattiin pois Median viidakosta silmät suljettuina. Samanlaiset aloitus- ja lopetusrituaalit luovat lapsille turvallisuuden, yhteenkuuluvuuden ja jatkuvuuden tunnetta

(Eklund & Janhunen 2005, 89). Samanlaiset aloitus- ja lopetusrituaalit luovat lapsille turvallisuuden, yhdenkuuluvuuden sekä jatkuvuuden tunnetta (Eklund & Janhunen 2005, 89).

Saimme valokuvausluvan kaikkien lasten vanhemmilta sekä luvan käyttää lasten tuotoksia opinnäytetyössämme. Tämä mahdollisti valokuvaamisen ja dokumentoinnin. Jokaisella toimintatuokiolla valokuvasimme lasten toimintaa, tuotoksia, harjoituksia ja mediaesityksiä. Jokaisen tuokion jälkeen valokuvat ja toimintatuokion keskeinen sisältö koottiin esikouluryhmän yhteiseen Median viidakossa lehteen. Lehti toimi dokumentoinnin välineenä ja oli vanhempienkin nähtävillä päiväkodin aulassa. Seikkailun aikana myös videokuvausimme lasten mediaesityksiä, joita katseltiin yhdessä viimeisellä toimintakerralla.

Olimme kummatkin vastuussa toiminnan suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista tasapuolisesti. Saimme vapaat kädet toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Tuokiot ohjasimme yhdessä, mutta tilanteen salliessa toinen toimi havainnoijan roolissa. Jokaisen toteutuksen jälkeen arvioimme omaa ja toistemme toimintaa sekä tuokion onnistumista. Kirjasimme onnistumisia, epäonnistumisia ja kehittämisen kohteita sekä tarkastelimme saavutettiinko toiminnalle asetetut tavoitteet. Näin mahdollistui oman toiminnan ja ohjauksen kehittäminen. Esikouluryhmän työntekijät olivat tuokioilla läsnä aina tarpeen vaatiessa.

Toteuttamiemme toiminnallisten Median viidakossa tuokioiden pohjalta kokosimme päiväkodin henkilökunnalle Median viidakossa kansion. Tammikuussa 2012 pidimme henkilökunnalle perehdytystuokion, jossa kerroimme kansion sisällöstä. Perehdytystuokion pohjalta työntekijöiden on helpompaa hyödyntää kokoamaamme kansioita omassa työssään suunniteltaessa tavoitteellista mediakasvatusta.

6.4 Median viidakossa kansio

Median viidakossa kahdeksan toimintatuokion pohjalta kokosimme päiväkotiin kansion, joka tarjoaa päiväkodissa työskenteleville henkilöille tietoa mediakasvatuksesta sekä ideoita tai valmiin mallin siitä, kuinka tavoitteellista mediakasvatusta voidaan toteuttaa varhaiskasvatuksessa. Pyrkimyksenämme oli kansion avulla

saada päiväkodin työntekijät kiinnostumaan, motivoitumaan ja innostumaan mediakasvatuksen tuomista mahdollisuuksista. Kansio toimii päiväkodissa henkilökunnan työn tukena. Halusimme luoda kansioista helppokäyttöisen ja selkeän päiväkodin arkeen sopivan.

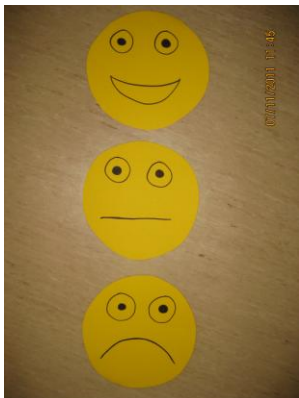
Kansio sisältää tietoa mediakasvatuksesta ja kahdeksan Median viidakossa toimintatuokiota, jotka noudattelevat samaa toimintarunkoa kuin toteuttamamme tuokit. Olemme halunneet jättää kansion käyttäjälle mahdollisuuden käyttää tuokioiden toteutuksissa omaa mielikuvitusta ja luovuutta.

Kansiossa kerromme mediakasvatuksesta, avaamme jokaisen toimintatuokion ja niiden aikana käytetyt harjoitukset ohjeistuksineen. Harjoituksista löytyy vinkkejä toiminnan soveltamiseen. Kansion loppuun on koottu aloitusleikkejä ja pienryhmiin jako leikkejä, joista käyttäjä voi valita mieleisensä. Jos työntekijä haluaa kerätä lapsilta palautetta toimintatuokion päätteeksi, kokosimme myös muutamia käyttämiämme palautteen keruu menetelmiä kansion loppupuolelle. Kansion liitteenä on materiaalia helpottamaan harjoitusten toteuttamista. Kansion toimintatuokioita voidaan toteuttaa sellaisenaan tai soveltaa lapsiryhmän mukaan ikä ja kehitystaso huomioiden.

7 ARVIOINTI

7.1 Palaute lapsilta

Keräsimme lapsilta palautetta jokaisen toimintatuokion päätteeksi viittä erilaista väittämää käyttäen. Väittämät toistuivat jokaisella toimintakerralla lähes samantyyppisinä. Väittämiä olivat tuokiosta riippuen muun muassa minulla oli mukavaa, opin uutta mediasta, sain itse tehdä ja toimia sekä autoin papukaijoja. Käytimme väittämien tukena tunnekuvia, jotka oli kiinnitetty eri puolille tilaa (Kuva 3). Lapset antoivat palautetta hakeutumalla sellaisen tunnekuvan luo, mikä kuvasti parhaiten väittämän pohjalta syntynyttä tunnetta. Tunnekuvat toimivat aluksi, muttei pidemmän päälle palautteenkeruumenetelmänä, joten muutimme palautteenkeruutapaa neljän toimintakerran jälkeen.

Kuva 3. tunnekuvat

Tällöin lapset saivat väittämien pohjalta antaa palautetta menemällä kyykkyyntollessaan eri mieltä ja seisovaan varpaillaan ollessaan samaa mieltä. Palautteenkeruu mahdollisti lasten omien mielipiteiden ilmaisun ja tätä kautta pystyimme kehittämään toimintaamme lasten mielipiteiden pohjalta. Toiminnalliset palautteenkeruumenetelmät aktivoivat lapsia, kun he saivat toimia ja liikkua. Lasten toimintaa selkiytti, kun väittämät toistuivat lähes samantyyppisinä jokaisella toimintatuokiolla. Koimme tärkeänä saada lasten ääni kuuluviin.

Lapsilta saadun palautteen perusteella suurin osa piti jokaista toimintatuokiota mukavana sekä oppi jokaisen tuokion aikana uusia asioita mediasta ja sen käytöstä. Joillain toimintatuokiolla taas osa lapsista koki, ettei oppinut mitään uutta.

Palautteessa lapset toivat ilmi, että he saivat itse tehdä, toimia ja käyttää mielikuvitusta.

Lapset eivät palautteen perusteella pitäneet kovinkaan paljon esiintymisestä. Tämän otimme huomioon toiminnan toteutuksessa ja esiintyminen olikin lapsille vapaaehtoista. Lapset esiintyivät kuitenkin mielellään, kun toiminta oli heille mielenkiintoista, esiintyminen tapahtui pienryhmittäin ja tuokioiden toteutettiin tutussa ympäristössä. Esiintymisen kautta lapset saivat kokemuksia ja esiintymisvarmuutta.

Viimeisellä toimintatuokiolla keräsimme kokoavan palautteen kaikista toimintatuokiosta. Halusimme selvittää, mikä tuokiosta oli lapsille mieluisin. Asetimme seinille kuvia tuokioiden aikana käsitellyistä medioista. Lasten tehtävänä oli näin hakeutua mieluisimman mediakuvan luo. Ylivoimaisesti eniten lapset pitivät kännykkä tuokiosta, toiseksi eniten sarjakuvien tekemisestä ja kuvien tarkastelusta. Lapset pitivät myös uutisten ja mainosten tuottamisesta, sadutuksesta sekä televisio ohjelmien ja pelien teosta. Tuokio, jonka aikana käsitelimme ääniä, oli myös jäänyt muutaman lapsen mieleen.

Lisäksi viimeisellä kerralla keräsimme lapsilta palautetta nopan avulla. Noppa kiersi piirissä ja jokainen lapsi sai vuorollaan silmälukua näyttämällä arvostella yhteisen Median viidakossa matkamme. Lähes kaikki antoivat Median viidakossa seikkailusta täydet pisteet.

7.2 Palaute henkilökunnalta

Esikouluryhmän työntekijät antoivat palautetta suullisesti lähes jokaisen toimintatuokion jälkeen. Työntekijät olivat tyytyväisiä toteuttamiimme tuokioihin. Saimme positiivista palautetta muun muassa toimintatavoista ja toiminnan sisällöstä. Olimme onnistuneet toteuttamaan toimintaa, josta lapset olivat innostuneita. Työntekijät olivat myös positiivisesti yllättyneitä, kuinka hienosti lapset jaksoivat keskittyä tuokioidemme aikana. Kiitosta saimme myös elämyksellisyydestä.

Keräsimme välipalautetta esikouluryhmän työntekijöiltä jo toteutetuista tuokiosta neljännen toimintatuokion jälkeen (LIITE 3). Väliarvioinnin välineenä käytimme janoja. Janat olivat nopea ja yksinkertainen tapa selvittää henkilökunnan kokemuksia toiminnasta, lasten osallistamisesta, tuokioiden sisällöstä, työskentelyta-

voistamme ja toiminnastamme. Välipalautteesta selvisi, että työntekijät kokivat toimintamme tarpeelliseksi, olimme osallistaneet lapsia toiminnan aikana ja työskentelytapamme olivat lapsilähtöisiä. Palautteen perusteella toimintamme tuki tavoitteiden saavuttamista. Saimme kiitosta lasten innostamisesta sekä monipuolisesta toiminnasta. Toimintatuokiot olivat työntekijöiden mielestä tähän asti hyvin suunniteltuja ja toteutettuja. Väliarviointi auttoi arvioimaan toimintaamme ja ohjasi meitä jatkamaan työskentelyä samanlaisia työtapoja käyttäen sekä monipuolista toimintaa toteuttaen.

Toimintatuokioiden toteuttamisen jälkeen järjestimme tammikuussa 2012 päiväkodin henkilökunnalle perehdytystuokion, jossa oli mahdollista kuulla toteuttamistamme Median viidakossa tuokioista ja päiväkotiin tulevasta kansioista. Tuokion yhteydessä jaoimme paikalla oleville työntekijöille palautelomakkeet (LIITE 5). Palautelomakkeiden avulla halusimme selvittää mediakasvatuksen näkyvyyttä Kärpäsen päiväkodissa ja aiheen merkitystä työntekijöille. Lisäksi kysyimme, kasvoiko heidän kiinnostuksensa mediakasvatukselliseen työskentelyyn pitämämme perehdytystuokion myötä ja aikovatko he hyödyntää Median viidakossa kansiota. Halusimme myös selvittää, kokevatko työntekijät tarvitsevansa tietoa mediakasvatuksesta. Näin voisimme koota Median viidakossa kansion työntekijöiden tarpeita vastaavalla tavalla. Esikouluryhmän työntekijöille jaoimme laajemman palautelomakkeen (LIITE 4), jossa keräsimme palautetta kaikista toteuttamistamme toimintatuokioista ja niiden merkityksestä esikouluryhmän arkeen. Jaoimme palautelomakkeet kuudelle työntekijälle ja saimme vastaukset kaikkiin.

Palautteista selvisi, että päiväkodissa mediakasvatus on näkynyt pääasiassa satujen, tarinoiden ja sadutuksen muodossa. Kirjoja katsellaan ja luetaan yhdessä lasten kanssa päivittäin. Lisäksi päiväkodissa on valokuvattu ja leikattu lehdistä kuvia. Media on noussut päiväkodissa esille lasten kiinnostusten kohteiden ja leikkien myötä.

Palautteisiin vastanneet työntekijät kokivat mediakasvatuksen tärkeäksi osaksi päiväkodin toimintaa. Heidän kiinnostuksensa mediakasvatukselliseen työskentelyyn lisääntyi pitämämme perehdytystuokion myötä. Suurin osa vastanneista tulee hyödyntämään Median viidakossa kansiota työssään sekä koki tarvitsevansa lisää tietoa mediakasvatuksesta. Tämän vuoksi Median viidakossa kansioon kokosim-

me tietoa mediakasvatuksesta varhaiskasvatuksessa. Palautelomakkeiden vapaa sana osiossa korostui, että olimme onnistuneet luomaan monipuolisen ja lapsia innostavan kokonaisuuden sekä tuomaan paljon uusia ideoita ja tietoa päiväkodin henkilökunnalle.

Esikouluryhmän työntekijöille jaetun palautelomakkeen perusteella työntekijät innostuivat mediakasvatuksesta ja heidän motivaationsa mediakasvatuksen toteuttamiseen lisääntyi toimintamme myötä. He pitivät tuokioiden sisältöä monipuolisena, lapsilähtöisenä ja elämyksellisenä. Olimme myös osallistaneet lapsia eri toiminnan vaiheissa. Esikouluryhmän työntekijät olivat tyytyväisiä toimintatappoihimme ja käyttämiimme työmenetelmiin. He kertoivat perehdytys tuokion jälkeen, että media on ollut esillä lasten puheissa ja toiminnassa tuokioidemme jälkeen. Lapset ovat työstäneet omatoimisesti erilaisia mediavälineitä ja sisältöjä kuten omia lehtiä.

7.3 Toteutuksen arviointi

Olemme tyytyväisiä toteuttamiimme toimintatuokioihin, jotka suunnittelimme ja toteutimme huolellisesti. Tutustuminen etukäteen päiväkodin tiloihin ja materiaallivarastoon sekä tuokioiden kestosta sopiminen helpotti suunnittelutyötä.

Olemme aikaisemminkin suunnitelleet ja toteuttaneet toimintaa yhdessä, joten tunsimme toistemme työskentelytavat. Yhteistyömme toimi saumattomasti ja joustavasti. Emme suunnitelleet tuokiolle vetovastuuvuoroja, sillä halusimme kummankin olevan tasapuolisesti vastuussa toiminnan ohjauksesta ja sen etenemisestä. Työskentely sujui joustavasti sekä annoimme tilaa toiselle ohjata ja toimia. Ohjausta helpotti, että kummatkin olivat tietoisia tuokioiden etenemisestä ja sisällöstä. Jokaiselle tuokiolle olimme laatineet toimintasuunnitelmakaavion, johon kirjasimme toiminnan sisällön, sen tavoitteet sekä tarvittavat tarvikkeet. Etukäteen laadittu toimintasuunnitelma helpotti toimintatuokioiden etenemistä. Hyvin suunniteltu kokonaisuus loi varmuutta ohjaukseen.

Pohdimme suunnitteluvaiheessa, mitkä mediat valikoimme tuokioiden aikana käsiteltäviksi. Päädyimme osallistamaan lapsia. Lapset saivat yhdessä ensimmäisen toimintatuokion aikana valita käsiteltävät mediat. Näin lapset saivat vaikuttaa

toiminnan suunnitteluun ja sisältöön omien kiinnostuksen kohteiden mukaan. Ideoita tuokioiden toteutukseen ja sisältöön syntyi suunnitteluvaiheessa paljon, joita ei kaikkia voitu lyhyen toteutusajan puitteissa toteuttaa. Ideoiden karsiminen tuotti vaikeuksia, sillä suurin osa olisi ollut toteuttamisen arvoisia. Ideoiden runsaus mahdollisti kuitenkin varasuunnitelmien laatimisen. Varasuunnitelmat helpottivat tuokioiden ohjaamista ja mahdollistivat joustavan työskentelyn.

Ensimmäisten tuokioiden aikana esikouluryhmän työntekijät olivat mukana haavoittomissa ja käytettävissä. Työskentelymme sujui työntekijöiden mielestä niin hyvin, että he kokivat itsensä tarpeettomiksi tuokioidemme aikana. Näin jälkikäteen ajateltuna työntekijöiden osallistuminen toimintatuokioihin olisi ollut tärkeää, sillä näin he olisivat saaneet konkreettisia ideoita ja välineitä omaan työhönsä mediakasvatukseen toteuttamiseen. Tämä oli myös yksi opinnäytetyölle asettamamme tavoite tarjota päiväkodin henkilökunnalle tietoa, ideoita tai valmiin mallin mediakasvatukseen toteuttamiseen.

Ennen ensimmäistä toimintatuokioita olisikin ollut hyvä pitää palaveri esikouluryhmän työntekijöiden kanssa ja keskustella yksityiskohtaisemmin tulevasta toiminnasta. Samalla olisimme voineet selventää heidän rooliaan toimintatuokioiden aikana. Tuokioiden ohjaaminen ja dokumentointi oli meille hetkittäin haasteellista, joten ohjaamista olisi helpottanut jos työntekijät olisivat dokumentoineet toimintaa puolestamme. Näin olisimme voineet keskittyä pelkästään ohjaamiseen.

Toimintatuokioiden viidakko teema kannatteli ja toimi työskentelyn tukena koko toteutuksen ajan. Se loi selkeyttä toimintakokonaisuudelle sekä mahdollisti lapsille elämyksellisen tavan aiheen käsittelyyn. Samaa toimintarunkoa käyttämällä toiminta oli selkeää, lapsille tuttua ja rutiininomaista. Toimintatuokioiden aikana käytimme toiminnallisia, luovia ja osallistavia menetelmiä. Onnistuimme toteuttamaan toiminnasta lapsille monipuolista, mielekästä, innostavaa, heitä kiinnostavaa sekä elämyksellistä. Käsinuket mahdollistivat lapsilähtöisen ja innostavan oppimistavan. Käsinukke työskentely oli meille uusi kokemus ja halusimme tarttua uuteen haasteeseen. Heittäydyimme käsinukketyöskentelyyn ja se toimi toimivomallamme tavalla. Oli palkitsevaa nähdä lasten reaktiot ja innostuneisuus. Koemme lasten saaneen tätä kautta paljon uusia elämyksiä ja kokemuksia.

Toimintatuokioiden sisältö oli monipuolista, josta myös saimme positiivista palautetta päiväkodin työntekijöiltä. Koimme, että joillakin toimintatuokioilla toimintaa oli liikaa käytettävissä olevaan aikaan nähden. Halusimme kuitenkin kehittää lasten mediataitoja käsittelemällä mediaa monipuolisesti. Onnistuimmekin siinä tuokioiden ja toteutuksen lyhyestä kestosta huolimatta. Koimme monipuolisen toiminnan lisäävän lasten kiinnostusta ja innostusta. Myös lasten ikä edellytti vaihtelevan ja monipuolisen toiminnan toteuttamista.

Monipuolinen toiminta antoi myös työntekijöille paljon ideoita ja välineitä mediakasvatukseen toteuttamiseen. Onnistuimme luomaan toiminnasta päiväkodin arjessa helposti toteutettavaa, sillä tuokiot eivät vaatineet erityisiä etukäteisvalmisteluja tai välineistöä. Toimintatuokiot etenivät sujuvasti ja tarvittaessa joustimme suunnitelmissa jättämällä joitain harjoituksia toteuttamatta.

Tarkoituksena oli ensin järjestää tunnin mittaisia tuokioita, mutta huomasimme jo ensimmäisen tuokion aikana tarvitsevamme lisää aikaa. Esikouluryhmän työntekijät olivat asiassa joustavia ja tuokioiden pituudeksi vaihtui puolitoista tuntia tai tarpeen vaatiessa enemmänkin. Huomasimme, että joillakin toimintakerroilla aiheutta olisi voinut käsitellä vieläkin kauemmin ja laajemmin, mutta aika oli rajallinen.

Annoimme lapsille mahdollisuuden osallistua toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Tuokioiden aikana lapset pääsivät yhdessä toimimaan median parissa, jolloin lasten sosiaaliset taidot kehittyivät. Mediakasvatusta toteuttaessa onkin tärkeä painottaa sosiaalisten taitojen kehittymistä käyttämällä sitä tukevia toimintatapoja. Yhdessä tekemisen kautta lapsi oppii yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, toisten kunnioittamista, itsensä ilmaisua ja kuuntelemisen taitoja. (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 18–19.)

Jokaisen toimintatuokion jälkeen pidetyistä palaute- ja keskustelutuokioista oli hyötyä. Pystyimme jakamaan toimintatuokion herättämiä ajatuksia ja kehittämään toimintaamme. Raportointi ja dokumentointi helpottivat työskentelyä ja asioihin oli mahdollista palata myös jälkeenpäin. Saimme näin toimintaa näkyväksi, mikä lisäsi opinnäytetyön luotettavuutta. Toiminnan jatkuva dokumentointi auttoi koamaan päiväkotiin tulevan kansion.

7.4 Kansion arviointi

Median viidakossa kansion työstäminen vei meiltä turhankin paljon aikaa ja resursseja. Olemme tyytyväisiä, että rajallisessa ajassa kaikkien kansion kokoamiseen liittyvien haasteiden jälkeen, saimme kansiosta kattavan ja tarkoituksenmukaisen, paljon ideoita ja tietoa sisältävän kokonaisuuden.

Kansion tekemisessä vaikeuksia tuotti sen sisällön rakentaminen. Jouduimmekin useaan otteeseen muokkaamaan, korjaamaan ja viimeistelemään kansion rakennetta, sisältöä ja ulkoasua. Kansion rakenteesta oli vaikeaa saada selkeää ja lukijalle ymmärrettävää. Kaiken työstämisen jälkeen olemme lopulliseen kansion versioon kansion versioon tyytyväisiä.

Kansio etenee loogisesti, sillä johdattelemme lukijan ensin aiheeseen antamalla tietoa mediakasvatuksesta. Hetkittäin kansion teoriaosuus saattaa tuntua lukijalle raskaalta. Pidimme kuitenkin teoriaosuutta tärkeänä, sillä päiväkodin henkilökunta kaipasi tietoa mediakasvatuksesta. Esittelemme aluksi myös kansion sisällön ja käyttöohjeet. Nämä helpottavat lukijaa perehtymään myöhemmin esitettyihin toimintatuokioihin. Tuokiot sisältävät harjoituksia, jotka olemme avanneet yksityiskohtaisesti. Työntekijöiden on helppo toteuttaa harjoituksia päiväkodin arjessa, sillä ne eivät vaadi erityisiä etukäteisvalmisteluja tai erityistä välineistöä, mikä myös saattaa motivoida ja madaltaa kynnystä lähteä toteuttamaan mediakasvatus-

Helpottaaksemme ja nopeuttaaksemme työntekijöiden työtä, kokosimme liitteeksi tuokioiden harjoituksiin tarvittavaa esimerkkimateriaalia, jota työntekijät voivat halutessaan hyödyntää. Työntekijöillä on mahdollisuus itse soveltaa harjoituksia lapsiryhmälle sopivalla tavalla. Tämä antaa myös mahdollisuuden oman mielikuvituksen ja luovuuden käyttöön.

Kansiossa näkyy viidakko teema. Lisäksi kuvat ja värit elävöittävät tekstiä. Onnistuimme luomaan kansiosta visuaalisesti näyttävän, mikä auttaa herättämään lukijan mielenkiinnon. Kansio sopii ilmeeltään ja sisällöltään hyvin päiväkodin toimintaympäristöön.

7.5 Luotettavuus ja eettisyys

Mannerheimin lastensuojeluliiton Lahden yhdistys ry:n toiminnanjohtaja myönsi meille tutkimusluvan. Opinnäytetyömme eettisyyttä lisäsi, että jaoimme ennen toimintamme aloitusta lasten vanhemmille ja päiväkodin henkilökunnalle tiedotteen toiminnastamme ja sen aikataulusta. Tiedotteen yhteydessä vanhemmilta kysyttiin myös lupaa ottaa lapsesta valokuvia ja hyödyntää niitä päiväkodissa sekä lupaa ottaa kuvia lasten tuotoksista ja hyödyntää niitä opinnäytetyössämme. Huomioimme lasten iän ja kehitystason ja kohtasimme kaikki lapset tasapuolisesti. Opinnäytetyössä emme tuo esiin henkilöiden nimiä. Saimme luvan Mannerheimin lastensuojeluliiton Lahden yhdistys ry:n toiminnanjohtajalta mainita päiväkodin nimen opinnäytetyössämme.

Opinnäytetyömme luotettavuutta lisäsi, että raportoimme ja dokumentoimme tarkasti opinnäytetyöprosessin eri vaiheet siihen tarkoitettuun kansioon. Kansioon kokosimme ideoita, ajatuksia, työvaiheita, kehittämissuhteita, ajankäyttöä sekä toteuttamamme tuokiot palautteineen. Näin oli helpompaa lähteä työstämään opinnäytetyötä, kun kaikki materiaali oli koottuna samoihin kansiin. Keräsimme ja saimme palautetta opinnäytetyöprosessin toteutuksen aikana niin päiväkodin työntekijöiltä kuin lapsiltakin. Arvioimme myös aktiivisesti omaa toimintaamme koko prosessin ajan. Olemme pyrkineet tässä opinnäytetyössä tuomaan yksityiskohtaisesti esiin tuokioiden toteutusta ja arviointia sekä prosessin etenemisen vaiheita. Perehdyimme tarkasti aiheeseen liittyvään lähdekirjallisuuteen ja käytimme monipuolisesti eri lähteitä opinnäytetyötä kirjoittaessa.

8 POHDINTA

Rajasimme opinnäytetyömme aiheeksi mediakasvatus varhaiskasvatuksessa.

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli korostaa mediakasvatuksen merkitystä ja tuoda sitä näkyvämmäksi osaksi varhaiskasvatusta. Tarkoituksena oli myös luoda tasapainoista kasvua ja kehitystä tukevat hyvät edellytykset lasten turvalliselle ja kriittiselle median käytölle.

Opinnäytetyökokonaisuuden tavoitteena oli antaa lapsille valmiuksia mediataitojen oppimiseen ja tutustuttaa heidät eri medioihin toiminnallisia, osallistavia sekä luovia menetelmiä käyttäen. Tavoitteena oli mediakasvatuksellisen työskentelyn tukeminen Kärpäsen päiväkodin arjessa. Pyrimme korostamaan mediakasvatuksen merkitystä ja tuomaan sitä näkyvämmäksi osaksi päiväkodin toimintaa. Halusimme myös jakaa henkilökunnalle tietoa mediakasvatuksesta sekä saada päiväkodin työntekijät kiinnostumaan, motivoitumaan ja innostumaan mediakasvatuksen tuomista mahdollisuuksista.

Tuokioille suunniteltu toiminta mahdollisti itseilmaisun ja luovuuden käytön sekä lapset kokivat, että olivat saaneet itse tehdä ja toimia koko toteutuksen ajan. Median viidakossa toimintatuokioiden aikana tutustuimme lasten kanssa eri medioihin ja lapset saivat mahdollisuuden kehittää mediataitoja. Tavoitteenamme oli antaa lapsille valmiuksia mediataitojen oppimiseen ja tutustuttaa heidät eri medioihin. Tavoite toteutui, sillä lapsilta saamamme palautteen perusteella lapset kokivat oppineen uusia asioita mediasta ja sen käytöstä tuokioidemme aikana. Onnistuimme tuokioidemme kautta kehittämään lasten kansalaisena tarvittavia mediataitoja. Toiminnallamme oli myös vaikutusta päiväkodin toimintakulttuuriin.

Toiminnallisesta opinnäytetyöstä oli hyötyä päiväkodille, sillä onnistuimme tukemaan mediakasvatuksellista työskentelyä Kärpäsen päiväkodissa sekä tuomaan mediakasvatusta näkyvämmäksi osaksi päiväkodin toimintaa. Työntekijät kokivat saaneensa paljon uutta tietoa ja ideoita sekä he osoittivat tyytyväisyyttä ja herännyttä kiinnostusta aihetta kohtaan. Heidän motivaationsa lähteä toteuttamaan mediakasvatusta kasvoi toteuttamiemme Median viidakossa tuokioiden ja henkilökunnalle suunnatun perehdytys tuokion myötä. Työntekijät olivat innostuneita ja kiinnostuneita toteuttamistamme tuokioista ja iloisia, että valitsimme heidän päi-

väkotinsa. Toteuttamiemme tuokioiden vaikutus toimintaan näkyi tuokioidemme jälkeen lasten omaehtoisena median käyttönä.

Toivomme, että kokoamaamme kansiota hyödynnettäisiin jatkossa päiväkodin toiminnassa. Kansio mahdollisti, että mediakasvatusta voidaan tulevaisuudessakin toteuttaa päiväkodissa eikä opinnäytetyömme hyödyt jää vain marraskuussa 2011 toteuttamiemme tuokioiden varaan. Tässä opinnäytetyössä emme pysty arvioimaan päiväkotiin menevän kansion toimivuutta käytännössä ja tullaanko sitä todellisuudessa hyödyntämään mediakasvatuksen toteutuksessa, vaikka palautteiden perusteella työntekijät kertoivat aikovansa hyödyntää kansiota myöhemmin työssään.

Opinnäytetyömme oli työelämälähtöinen ja käytännönläheinen. Yhteistyö päiväkodin henkilökunnan kanssa oli mielekästä ja toimi joustavasti. He antoivat toimintatuokioiden toteuttamiseen tarpeeksi aikaa, mikä muutti heidän päivärutiineja. Saimme vapaasti suunnitella ja toteuttaa toimintaa lapsiryhmälle. Kärpäsän päiväkotitoivo yhteistyötä Lahden ammattikorkeakoulun kanssa jatkossakin.

Mediakasvatuksen esiin tuomiseen on todella tarvetta varhaiskasvatuksen puolella. Mediakasvatus tulisi ottaa puheeksi päiväkodeissa entistä enemmän ja huomioida osana päiväkotien arkea. Mediakasvatus tulisi olla osa arkea eikä erillinen osa kasvatustehtävää, jolloin sitä pitäisi toteuttaa päivittäin osana muuta toimintaa (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2010, 2). Toivomme, että opinnäytetyömme herättää keskustelua mediakasvatuksesta kasvatusalan ammattilaisten keskuudessa sekä luo halua ja innostusta toteuttaa sitä. Haluamme osoittaa, ettei mediakasvatuksen toteuttaminen vaadi lisäkoulutusta tai erityistä osaamista, vaan oma kiinnostus, uusiin haasteisiin tarttuminen ja luovuus riittävät. Ei myöskään ole olemassa yhtä oikeaa tapaa toteuttaa mediakasvatusta. Kasvattajien tulisi ajatella media mahdollisuutena uuden oppimiseen eikä negatiivisessa valossa.

Koemme erittäin tärkeäksi, että mediakasvatus sisällytettäisiin osaksi varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmaa. Näin lapset oppisivat suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti erilaisia mediataitoja, joita tarvitaan kansalaisena kasvamisessa. Mediakasvatus voidaankin nähdä yksilön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäjänä. Mediakasvatus on kasvatustyötä, jota kaikkien aikuisten tulisi toteuttaa. Sitä

tulisi käsitellä myös enemmän osana sosiaalialan koulutusta, sillä aihe on kuitenkin merkittävä osa lasten arkea ja vaikuttaa yksilöiden elämään.

Yhteistyö välillämme sujui saumattomasti koko opinnäytetyöprosessin ajan, sillä omasimme samanlaiset toimintatavat. Oli mukavaa ja antoisaa tehdä opinnäytetyötä yhdessä ja se motivoi opinnäytetyöprosessin loppuun saattamisessa. Yhdessä toteutettu prosessi helpotti työn tekemistä ja etenemistä, kun oli mahdollista keskustella, jakaa ideoita ja ajatuksia sekä saada toisiltamme tukea. Aihe oli innostava ja meitä kiinnostava, mikä auttoi jaksamaan koko opinnäytetyöprosessin ajan. Oli mukavaa päästä itse tekemään ja toimimaan lasten parissa. Innostuneisuutta ja motivaatioita lisäsi opinnäytetyömme työelämälähtöisyys ja tuotoksen hyödynnettävyys myös jatkossa. Vilkan ja Airaksisen (2003, 17) kertoman mukaan työelämälähtöinen opinnäytetyö myös tukee ammatillista kasvua.

Prosessi oli kokonaisuudessaan pitkä, intensiivinen ja käsitti paljon eri vaihteita, joita tuli ottaa huomioon (LIITE 7). Opinnäytetyö on toiminut kokoavana tuotoksena, jossa on päässyt hyödyntämään kaikkea koulutuksen aikana oppimaansa. Toteutimme toiminnallisen opinnäytetyön, sillä halusimme päästä toteuttamaan itseämme ja saada aikaan jotakin konkreettista. Prosessi sai meidät huomaamaan, että suunnitteluun pitää ja kannattaa varata paljon aikaa, mikä helpottaa toteutuksen etenemistä ja asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Työskentelyn tueksi laadituilla varasuunnitelmilla pystyimme ennakoimaan ja joustamaan tarvittaessa.

Opinnäytetyön viimeistelyvaihe oli kiireinen, emme olettaneet kansion sekä opinnäytetyön viimeistelyyn ja korjaamiseen kuluvan näin paljon aikaa. Aihe oli meille uusi ja tämän vuoksi siihen perehtyminen opinnäytetyön aluksi oli myös aikaa vievää. Käytimme opinnäytetyön tekemiseen ja viimeistelyyn liikaakin aikaa eikä resurssimme tahtoneet riittää. Meidän olisi pitänyt osata tyytyä vähempään ja aloittaa opinnäytetyöprosessi mahdollisesti aikaisemmin.

Opinnäytetyö on opettanut meille paljon uutta ja olemme kasvaneet ammatillisesti. Olemme oppineet muun muassa mediakasvatuksesta, toiminnan suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista sekä toiminnallisen opinnäytetyöprosessin eri vaiheista. Myös esikouluikäisten lasten parissa työskentelystä saimme kokemusta.

Tätä kaikkea oppimaamme tietoa ja taitoa voimme hyödyntää tulevina sosionomeina työskennellessämme lasten ja nuorten parissa.

Jatkotutkimuksen aihe voisi liittyä vanhempien ja päiväkodin yhteiseen kasvatustehtävään. Esimerkiksi toiminnallisena opinnäytetyönä lisätä vanhempien tietoutta mediakasvatuksesta ja edistää päiväkodin ja kodin yhteistä mediakasvatustehtävää.

LÄHTEET

Eklund, K. & Janhunen, T. 2005. Leikin ja toiminnan lapset. Teoksessa Lindqvist, M., Kopakkala, A., Nieminen, S., Sura, S. (toim.), Tuomisto, M., Santasalo, H., Eklund, K., Janhunen, T. (toim.), Tervamäki, P., Tarkiainen, L., Salomäki, J. & Partanen-Hertell, M. Miten käytän toiminnallisia menetelmiä? Psykodraaman ohjaajat kertovat. Tampere: Resurssi, 84–94.

Hämäläinen, J. 1999. Johdatus Sosiaalipedagogiikkaan. Opetusjulkaisu 1/1999. Kuopio: Kuopion yliopisto. Koulutus- ja keittämiskeskus. Avoin yliopisto.

Jalonen, T. & Suomela, S. 2010. Lapset median käyttäjinä. Hyvinkää: Laurea ammattikorkeakoulu, Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala [viitattu 27.9.2011]. AMK-opinnäytetyö. Saatavissa:

http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/15715/Jalonen_Taru.pdf?sequence=1

Kantonen, L. 2009. Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa. Kouvola: Kymenlaakson ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan laitos [viitattu 27.9.2011]. AMK-opinnäytetyö. Saatavissa:

http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/4943/Kantonen_Laura.pdf?sequence=1

Kettunen, L. & Laakkonen, L. 2012. Mediakasvatus puheeksi päivähoidossa. Hyvinkää: Laurea- ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma [viitattu 29.3.2012]. AMK-opinnäytetyö. Saatavissa:

<http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/38750/Mediakasvatus%20puheeksi%20paivahoidossa.pdf?sequence=1>

Korhonen, P. 2010. Median asettamia haasteita pienten lasten hyvinvoinnille. Teoksessa Meriranta, M. (toim.) Mediakasvatuksen käsikirja. EU: UNIPress, 9–35.

Kotilainen, S. 2002. Kasvattaja lapsen tulkkina mediaympäristössä. Teoksessa Sintonen, S. (toim.) Median sylissä. Kirjoituksia lasten mediakasvatuksesta. Tampere: FINN LECTURA, 34–39.

Kotilainen, S. 2011. Tukea pienten lasten mediakasvatukseen. Teoksessa Kotilainen, S. (toim.) Lasten mediabarometri 2010. 0–8-vuotiaiden lasten mediankäyttö Suomessa. Mediakasvatusseuran julkaisuja 1/2011. Helsinki: Mediakasvatusseura, 68–70. [viitattu 28.9.2011]. Saatavissa:

<http://en.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-6-9.pdf>

Kupiainen, R. 2002. Mediakokemuksia viihteen, mielihyvän ja nautinnon labyrinteissa. Teoksessa Sintonen, S. (toim.) Median sylissä. Kirjoituksia lasten mediakasvatuksesta. Tampere: FINN LECTURA, 70–81.

Kupiainen, R. & Sintonen, S. 2009. Medialukutaidot, osallisuus, mediakasvatus. Helsinki: PALMENIA Helsinki University Press

Kurki, L. 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Tampere: Vastapaino.

Kurki, L. & Nivala, E. 2006. Hyvä ihminen ja kunnan kansalainen. Johdatus kansalaisuuden sosiaalipedagogiikkaan. Tampere: Tampere University Press.

Kylmänen, T. 2010. Mediamylly. Kasvattajan opas esi- ja alkuopetukseen. Helsinki: Tammi.

Lahden kaupunki. Kärpäsän päiväkoti (MLL). Lahden kaupunki. [viitattu 26.4.2012], Saatavissa:

<http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/289F6469EA521681C2256F15003C70F7>

Laki lasten päivähoitosta 36/1973.

Madsen, B. 2001. Socialpedagogik. Sweden: Studentlitteratur.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2010. Matkalla mediaan. Opas perheen yhteiselle mediamatkalle. Mannerheimin lastensuojeluliitto. [viitattu 22.9.2011]. Saatavissa: <http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/1f25c51af68f3eba32c9532985b73e60/1334755367/application/pdf/11904112/Matkalla%20mediaan.pdf>

Martsola, R. & Mäkelä-Rönholm, M. 2006. Lapsilta kielletty. Kuinka suojella lasta mediatraumalta. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Mediakasvatus esi- ja alkuopetuksessa. 2009. Helsinki: Kerhokeskus- koulutyön tuki ry. & Opetushallitus.

Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa. 2008. Stakes ja Opetusministeriön Mediamuffinssi –hanke.

Mustonen, A. 2002. Median rooli psykologisessa kehityksessä. Teoksessa Sintonen, S. (toim.) Median sylissä. Kirjoituksia lasten mediakasvatuksesta. Tampere: FINN LECTURA, 55–69.

Määttä, S. & Stenhammar, M. 2011. ”Mediasta ei tule tehdä mörköä, mutta siitä pitää keskustella”. Tutkimus kasvattajan tarvitsemista mediakasvatustaidoista. Lahti: Lahden ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan laitos [viitattu 27.9.2011].

AMK-opinnäytetyö. Saatavissa:

http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/25227/Maatta_Sofia.pdf?sequence=1

Niinistö, H., Ruhala, A., Henriksson, A. & Pentikäinen, L. 2006. Mediametkaa! – Mediakasvattajan käsikirja kaikilla mausteilla. Opetusministeriön Mediamuffinssi- hanke 2006. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Nyyssölä, K. 2008. Mediakulttuuri oppimisympäristönä. Helsinki: Opetushallitus.

Opetusministeriön verkkolehti. 2006. Mediamuffinssi. Mediakasvatusta pienille lapsille. Opetusministeriö. [viitattu 27.9.2011]. Saatavissa:

<http://www.minedu.fi/etusivu/arkisto/2006/0203/mediamuffinssi.html>

Pentikäinen, L., Ruhala, A. & Niinistö, H. 2007. Mediametkaa! Osa 2– Kasvattajan matkaopas lasten mediamaailmaan. Mediakasvatuskeskus Metka Ry, Opetusministeriön Mediamuffinssi- hanke. Helsinki: Mediakasvatuskeskus Metka ry.

Peura, J., Veikkolainen, A., Kankkonen, M. & Suutarla, A. 2012. Mediakasvatuksen työkirja. Mannerheimin lastensuojeluliitto. [viitattu 18.4.2012]. Saatavissa:

http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/de3d0b114276272870f296ee21b90306/1334755743/application/pdf/11644135/JKK_MediaTK_pieni.pdf

Pääjärvi, S. 2009. "Kyllä siinä perässä täytyy vaan pysyä". Päiväkodinjohtajien näkemyksiä mediakasvatuksesta ja sen toteutumisesta varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Tampere: Tampereen yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta [viitattu 27.9.2011]. Pro Gradu. Saatavissa:

<http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu03868.pdf>

Ranne, K. 2005. Sosiaalipedagogiikka koulutuksessa ja työelämän kehittämisessä. Teoksessa Ranne, K., Sankari, A., Rouhiainen-Valo, T. & Ruusunen, T. (toim.) Sosiaalipedagoginen ammatillisuus. Madsenin kukasta toiminnan tulppaaniksi. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu, 14–19.

Ruusunen, T. 2005. Ilmaisulliset menetelmät–siltoja itseen ja toisiin. Teoksessa Ranne, K., Sankari, A., Rouhiainen-Valo, T. & Ruusunen, T. (toim.) Sosiaalipedagoginen ammatillisuus. Madsenin kukasta toiminnan tulppaaniksi. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu, 54–61.

Savolainen, S. 2008. Mediakasvatus päiväkodeissa. Lastentarhanopettajien omia näkemyksiä ja kokemuksia. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan laitos [viitattu 27.9.2011]. AMK-opinnäytetyö. Saatavissa:

<http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/1203/Mediakas.pdf?sequence=1>

Sintonen, S. 2002. Mediakasvatusta järjellä ja tunteella. Sintonen, S. (toim.) Median sylissä. Kirjoituksia lasten mediakasvatuksesta. Tampere: FINN LECTURA, 111–118.

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Saarijärvi: Gummerus.

Suoninen, S. 2011. Lasten mediankäytöt vanhempien kertomina. Teoksessa Kotilainen, S. (toim.) Lasten mediabarometri 2010. 0–8-vuotiaiden lasten mediankäyttö Suomessa. Mediakasvatusseuran julkaisuja 1/ 2011. Helsinki: Mediakasvatusseura, 15–44. [viitattu 28.9.2011]. Saatavissa:

<http://en.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-6-9.pdf>

Suoranta, J. 2003. Kasvatus mediakulttuurissa. Jyväskylä: Gummerus.

Suutarinen, S. 2006. Aktiiviseksi kansalaiseksi. Kansalaisvaikuttamisen haaste. Jyväskylä: PS-kustannus.

Tuomisto, M. 2005. Kuvaus eräästä psykodraamasta. Teoksessa Lindqvist, M., Kopakkala, A., Nieminen, S., Sura, S. (toim.), Tuomisto, M., Eklund, K., Janhunen, T. (toim.), Tervämäki, P., Tarkiainen, L., Salomäki, J. & Partanen-Hertell, M. Miten käytän toiminnallisia menetelmiä? Psykodraaman ohjaajat kertovat. Tampere: Resurssi.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. Toiminnallinen opinnäytetyö. 2003. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

von Feilitzen, C. & Bucht, C. 2001. Outlooks on Children and Media. Unesco. Göteborg: Göteborg University [viitattu 7.3.12]. Saatavissa: <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED462146.pdf>

Walamies, T. 2011. Lasten havainnointien ja haastattelujen antia. Teoksessa Kotilainen, S. (toim.) Lasten mediabarometri 2010. 0–8-vuotiaiden lasten mediankäyttö Suomessa. Mediakasvatusseuran julkaisuja 1/2011. Helsinki: Mediakasvatusseura, 45–56. [viitattu 28.9.2011]. Saatavissa: <http://en.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-6-9.pdf>

LIITTEET

Liite 1 Tiedote päiväkotiin

Liite 2 Tiedote koteihin

Liite 3 Väliarviointi lomake

Liite 4 Median viidakossa palautelomake esikouluryhmän työntekijöille

Liite 5 Median viidakossa palautelomake päiväkodin työntekijöille

Liite 6 SWOT-analyysi

Liite 7 Opinnäytetyöprosessi

MEDIAN VIIDAKOSSA

Olemme kaksi sosionomiopiskelijää Lahden ammattikorkeakoulusta. Suuntaudumme opinnoissamme lasten ja nuorten kanssa tehtävään työhön. Koulutus antaa meille lastentarhanopettajan pätevyyden. Valmistumme sosionomeiksi keväällä 2012.

Toteutamme Mll:n Kärpäsän päiväkodissa toiminnallisen opinnäytetyön aiheesta mediakasvatus varhaiskasvatuksessa.

Tarkoituksenamme on toteuttaa marraskuun aikana toiminnallinen kokonaisuus esikouluryhmässä. Toiminta alkaa viikolla 45 ja loppuu viikolla 48. Toiminta toteutetaan aina maanantaisin ja keskiviikkoisin klo. 9.00-10.00.

Toiminnallisten tuokioiden pohjalta kokoamme päiväkotiin kansion, jossa avaaamme jokaisen toimintakerran sisältöjä ja annamme konkreettisia välineitä sekä tietoa mediakasvatukseen käsitteilyyn lasten kanssa.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuoda esille mediakasvatuksen merkitystä ja tärkeyttä osana lasten arkea. Leikin, ihmettelyn, toiminnallisuuden, yhdessä toimimisen ja tutkimisen kautta lapsilla on mahdollisuus kehittää taitojaan median parissa. Haluamme yhteistoiminnan ja itse tekemisen kautta osallistaa sekä innostaa lapsia ja näin saada positiivisia kokemuksia ja elämyksiä.

Tavoitteenamme:

- Mediakasvatuksellisen työskentelyn tukeminen Kärpäsän päiväkodissa
- Saada mediakasvatus näkyvämmäksi osaksi päiväkodin toimintaa jatkossakin
- Antaa lapsille valmiuksia mediataitojen oppimiseen
- Tutustuttaa lapset eri medioihin ja mediasisältöihin toiminnallisilla menetelmillä

Toiminnallisessa kokonaisuudessa on näkyvästi esillä viidakko-tema. Olemme mietinneet tämän lisäksi jokaiselle toimintakerralle oman teeman, jonka ympärille toiminta rakentuu. Teemamme käsittelevät monipuolisesti eri medioita ja median sisältöjä.

Terveisin: Johanna Sarkanen ja Heidi Ahlroth

TIEDOTE KOTIIN

Heipsis eskarilaisten vanhemmat!

Olemme kaksi sosionomiopiskelijää Lahden ammattikorkeakoulusta. Suuntaudumme opinnoissamme lasten ja nuorten kanssa tehtävään työhön ja saamme valmistuttuamme lastentarhanopettajan pätevyyden.

Toteutamme Kärpäsen päiväkodissa opinnäytetyömme, jonka aiheena on **mediakasvatus**. Järjestämme marraskuun ajan esikoululaisille toiminnallisia tuokioita. Astumme yhdessä median viidakkoon, jossa leikin ja yhdessä tekemisen kautta tutustumme eri medioihin sekä saamme valmiuksia mediataitojen oppimiseen.

Toiminta alkaa **7.11.2011** ja loppuu **30.11.2011**. Tuoki-ot toteutetaan viikoittain esikouluryhmän tiloissa **maanantaisin** ja **keskiviikkoisin klo 9 alkaen**. Paikalla on lisäksi eskariopet.

Illoisin syysterveisin: Johanna ja Heidi

Valokuvauslupa

Toimintamme tarkoituksena on dokumentoida päiväkodissa tapahtuvat tuoki-ot ja luoda niistä yhteinen portfolio.

Annann luvan ottaa lapsestani valokuvia ja hyödyntää niitä päiväkodissa

Kyllä En

Annann luvan ottaa kuvia lapseni tuotoksista ja käyttää niitä opinnäytetyössämme

Kyllä En

Allekirjoitus ja päiväys

Valokuvauslupa palautetaan päiväkotiiin viimeistään perjantaina 4.11.2011

Median viidakossa

VÄLIPALAUTELOMAKE

Arvioi toimintaamme ja ohjausta seuraavien asteikkojen avulla.
Aseta merkki sille kohdalle, joka parhaiten kuvaa sinun omaa kokemustasi.

Kokemus tuokioista

En koe toimintaa
tarpeelliseksi

Koen toiminnan
tarpeelliseksi

Lasten osallisuus

Emme ole
osallistaneet lapsia
lapsia

Olemme
osallistaneet

Työskentelytapa

Ei sovi
lapsille

sopii lapsille

Ohjaajien toiminta

ei tue tavoitteiden
saavuttamista

tukee tavoitteiden
saavuttamista

Mitä muuta haluaisit sanoa?

Kiitos palautteestanne
Terveisin: Heidi ja Johanna

Median viidakossa PALAUTELOMAKE

Järjestämämme toiminta oli monipuolista

Kyllä En osaa sanoa Ei

Lasten tietoisuus mediasta on lisääntynyt Median viidakossa- projektin myötä

Ei ole
lisääntynyt 1 2 3 4 5 On
lisääntynyt

Mediakasvatus on näkyvämpi osa eskariryhmän arkea Median viidakossa- projektin jälkeen

Kyllä En osaa sanoa Ei

Eskariryhmässä on hyödynnetty Median viidakossa- projektin kautta saatuja ideoita

Emme ole
hyödyntäneet 1 2 3 4 5 Olemme
hyödyntäneet

Median viidakossa toiminta oli:

a) lapsilähtöistä Kyllä En osaa sanoa Ei
b) elämyksellistä Kyllä En osaa sanoa Ei

Median viidakossa- projektin kautta kiinnostukseni ja motivaationi mediakasvatukselliseen työskentelyyn lisääntyi

Kyllä En osaa sanoa Ei

Lapset saivat itse tehdä ja toimia Median viidakossa

Kyllä En osaa sanoa Ei

Lapset saivat osallistua toiminnan:

- a) suunnitteluun Kyllä En osaa sanoa Ei
b) toteutukseen Kyllä En osaa sanoa Ei
c) arviointiin Kyllä En osaa sanoa Ei

Koen mediakasvatuksen tärkeäksi osaksi päiväkodin toimintaa

En koe toimintaa tärkeäksi 1 2 3 4 5 Koen toiminnan tärkeäksi

Koetko tarvitsevasi enemmän tietoa liittyen mediakasvatukseen

En koe tarvitsevani tietoa 1 2 3 4 5 Koen tarvitsevani tietoa

Miten mediakasvatus on näkynyt päiväkodissa oman lapsiryhmäsi arjessa ennen Median viidakossa- projektia ?

Tulen hyödyntämään kansiota omassa työssäni

- Kyllä En osaa sanoa Ei

Terveiset ohjaajille!

Kiitos palautteestanne!

Terveisin: Heidi ja Johanna

Median viidakossa

PALAUTELOMAKE

Koen mediakasvatuksen tärkeäksi osaksi päiväkodin toimintaa

En koe toimintaa tärkeäksi 1 2 3 4 5 Koen toiminnan tärkeäksi

Koetko tarvitsevasi enemmän tietoa liittyen mediakasvatukseen

En koe tarvitsevani tietoa 1 2 3 4 5 Koen tarvitsevani tietoa

Miten mediakasvatus on näkynyt päiväkodissa oman lapsiryhmäsi arjessa?

Tulen hyödyntämään kansiota omassa työssäni

Kyllä En osaa sanoa Ei

Median viidakossa infopläjäyksen kautta kiinnostukseni mediakasvatukselliseen työkentelyyn lisääntyi

Kyllä En osaa sanoa Ei

Mitä muuta haluaisit sanoa?

Kiitos palautteestanne!

Terveisin: Heidi ja Johanna

Vahvuudet

- kokemus lasten parissa työskentelystä
- kokemusta toiminnan suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista
- toiminnalliset menetelmien käyttö tuttua
- innostuneisuus ja mielenkiinto opinnäytetyöaihetta kohtaan
- positiivinen ja ennakkoluuloton asennoituminen
- halu luoda jotain merkityksellistä ja konkreettista tekemällä ja toimimalla
- koulutuksen kautta saatu teoria-tieto sekä monipuolinen käytännön kokemus
- tuttu työpari
- aihe ajankohtainen

Heikkoudet

- ei aikaisempaa kokemusta mediakasvatuksesta
- aikataulut
- lyhyt aika toiminnalliselle osuudelle
- aiheen rajaus
- liian suuret odotukset tai tavoitteet

Mahdollisuudet

- tuoda mediakasvatus osaksi päiväkodin arkea
- saada lapsille positiivisia kokemuksia mediasta
- lisätä tietoisuutta mediakasvatuksesta
- mediataitojen opettaminen
- uuden ja vieraan asian oppiminen turvallisessa ympäristössä
- lapsiryhmän koko
- tilat ja materiaalin käyttö

Uhat

- vähän tutkimustietoa ja kirjallisuutta
- ajan rajallisuus
- yhteistyön sujuvuus päiväkodin kanssa

OPINNÄYTETYÖPROSESSI

HELMIKUU 2011:

Aiheen valinta

Yhteydenotot päiväkodeihin

Yhteistyö Kärpäsen päiväkodin kanssa alkoi

SYYSKUU 2011:

Opinnäytetyöprosessin käynnistyminen

Palaveri päiväkodin henkilökunnan kanssa

Ilmoittautuminen opinnäytetyöprosessiin

Ohjaava opettaja

Opponoiija

Lähdeaineiston hankinta ja suunnitelmaraportin työstäminen

LOKAKUU 2011:

Suunnitelmaseminaari 13.10.2011

Toiminnallisten tuokioiden suunnittelu

Päiväkodin tiloihin tutustuminen

Tutkimusluvan hakeminen

MARRASKUU 2011:

Toiminnallisten tuokioiden toteutus

JOULUKUU 2011:

Toiminnan arviointi ja raportointi

KEVÄT 2012:

Median viidakossa kansion kokoaminen

Opinnäytetyön kirjoittaminen ja viimeistely

Opinnäytetyön julkaisuseminaari